

Το γερμανικό αποτύπωμα στην ελληνική οικονομία

Ίδρυμα Οικονομικών
& Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)

Η συμβολή των διμερών οικονομικών σχέσεων με τη Γερμανία στην οικονομία της Ελλάδας

Δεκέμβριος 2021

Οι κρίσεις επί θεμάτων πολιτικής και οι προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανάλυση εκφράζουν τις απόψεις των ερευνητών και δεν αντανακλούν, κατ' ανάγκη, τη γνώμη των μελών ή της Διοίκησης του IOBE.

Η μελέτη εκπονήθηκε από τους **Νίκο Παρατσιώκα**, **Γρηγόρη Παύλου** και **Svetoslav Danchev**, υπό την επίβλεψη του γενικού διευθυντή του IOBE, Καθηγητή Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Νίκου Βέττα**.

Περιεχόμενα

	Περίληψη	126
1	/ Εισαγωγή	129
2	/ Βασικές τάσεις στις διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδας-Γερμανίας	130
2.1	/ Εισαγωγή	130
2.2	/ Εμπόριο προϊόντων	130
2.2.1	/ Μερίδιο της Γερμανίας στις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων της Ελλάδας	130
2.2.2	/ Εισαγωγές και εξαγωγές ανά κατηγορία προϊόντων	134
2.2.3	/ Εμπόριο προϊόντων σε επίπεδο κλάδων οικονομικής δραστηριότητας	137
2.3	/ Εισπράξεις και Πληρωμές Υπηρεσιών	140
2.3.1	/ Εισπράξεις, Πληρωμές και Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Γερμανία	141
2.3.2	/ Διάρθρωση ανά κατηγορία υπηρεσιών	142
2.3.3	/ Εισπράξεις και Πληρωμές Τουριστικών Υπηρεσιών	143
2.4	/ Εισροές εισοδημάτων	147
2.5	/ Άμεσες επενδύσεις	149
2.6	/ Εκπαίδευση και πολιτισμός	149
2.7	/ Σύνοψη	151
3	/ Βασικά μεγέθη από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ	152
3.1	/ Εισαγωγή	152
3.2	/ Κύκλος εργασιών	152
3.3	/ Απασχόληση	153
3.4	/ Επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	153
3.5	/ Εξαγωγές	154
3.6	/ Εταιρική Κοινωνική Υπευθυνότητα	155
4	/ Η συμβολή της ελληνογερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην ελληνική οικονομία	156
4.1	/ Εισαγωγή	156
4.2	/ Οικονομικές επιδράσεις για το σύνολο των εταιριών	157
4.3	/ Πολλαπλασιαστές επίδρασης	159
4.4	/ Σύνοψη	159
5	/ Παράρτημα: Επισκόπηση μεθοδολογίας	160

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθήει την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright © 2021 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

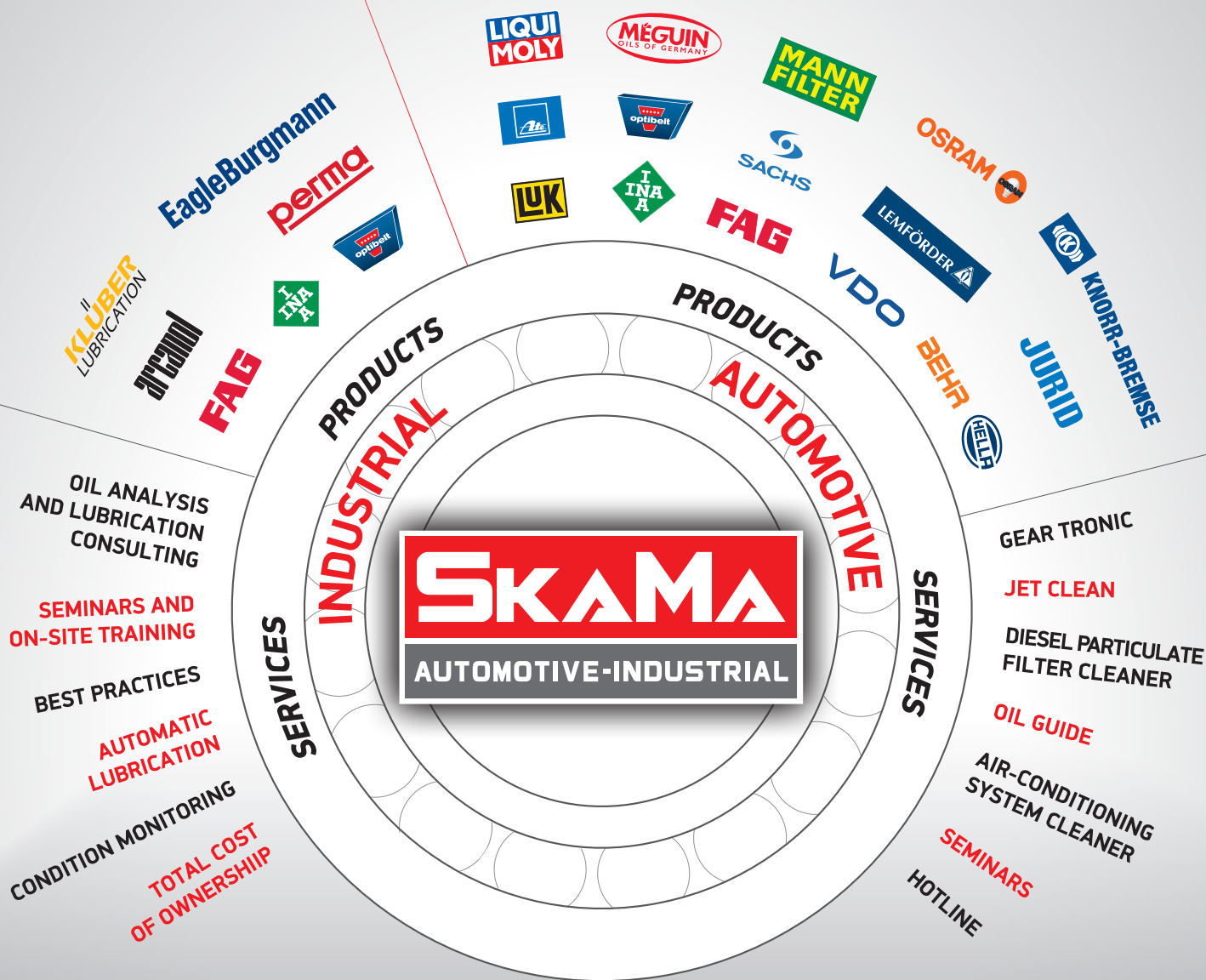
Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)

Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα, Τηλ.: 210 9211200-10, Fax: 210 9228130 & 210 9233977

E-mail: info@iobe.gr - URL: www.iobe.gr

YOUR PARTNER

OF

CHOICE

65 YEARS OF RELIABILITY
WIDE NATIONAL DISTRIBUTION NETWORK
2 LOGISTIC CENTERS • 10 BRANCHES
6 TRAINING CENTERS • ENGINEERING SERVICES

+30 210 52 96 800 • +30 2310 779 600

info@skama.gr • www.skama.gr • Skama SKAMA SA

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικός στόχος της μελέτης, η οποία βασίστηκε σε στοιχεία από επίσημες στατιστικές υπηρεσίες (ΕΛΣΤΑΤ και Eurostat) και την Τράπεζα της Ελλάδος, είναι η εκτίμηση της συμβολής των διμερών οικονομικών σχέσεων Ελλάδας και Γερμανίας στα οικονομικά μεγέθη της χώρας και η ανάδειξη του βαθμού αντίδρασης των γερμανικών επιχειρήσεων στις νέες πρωτόγνωρες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία. Στο πλαίσιο της μελέτης επικαιροποιούνται οι τάσεις στις εμπορικές και επενδυτικές ροές μεταξύ των δύο χωρών και ποσοτικοποιούνται οι άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις από τη λειτουργία και τις επενδύσεις εταιριών-μελών του Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου στην ελληνική οικονομία.

Εισαγωγή Εν μέσω πανδημίας, η Γερμανία διατήρησε και σε αρκετούς δείκτες ενίσχυσε τη θέση της ως ένας από τους μεγαλύτερους εμπορικούς και επενδυτικούς εταίρους της Ελλάδας. Τόσο στο εμπόριο προϊόντων, όσο και στις τουριστικές εισπράξεις, το μερίδιο της Γερμανίας ενισχύθηκε το 2020, όταν οι περιορισμοί ήταν αυστηρότεροι, αναδεικνύοντας την ανθεκτικότητα των διμερών σχέσεων σε περιόδους κρίσης. Η υψηλή θέση της Γερμανίας στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις με την Ελλάδα έρχεται ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης στενών επιχειρηματικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών σε βάθος δεκαετιών. Στην ανάπτυξη αυτών των σχέσεων, σημαντική συνεισφορά έχει και η λειτουργία του Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΕΓΕΒΕ), το οποίο ιδρύθηκε το 1924 και αποτελεί μέρος του δικτύου των Γερμανικών Εμπορικών Επιμελητηρίων.

Εμπορικές σχέσεις με τη Γερμανία

Η Γερμανία αποτελεί, διαχρονικά, προνομιακό εμπορικό εταίρο στα αγαθά για την Ελλάδα. Στις εισαγωγές, η Γερμανία διατηρεί την πρώτη θέση από το 2015 μέχρι και το 2021, ενώ εξακολουθεί να έχει τη δεύτερη θέση στην κατάταξη των προορισμών για τις ελληνικές εξαγωγές. Ακόμα και το 2020, παρά τις πρωτόγνωρες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία, οι σημαντικές εμπορικές σχέσεις διατηρήθηκαν.

Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στη Γερμανία ανήλθαν στα €2,3 δισ. το 2020, ελαφρώς αυξημένες σε σύγκριση με το 2019, παρά τους σημαντικούς περιορισμούς στο εμπόριο διεθνώς, ενώ η αξία των εισαγωγών προϊόντων από τη Γερμανία προς την Ελλάδα ξεπέρασε τα €5,8 δισ., με σχετικά μικρή πτώση. Το εμπορικό έλλειμμα αγαθών στο διμερές εμπόριο Ελλάδας - Γερμανίας διαμορφώθηκε αντίστοιχα στα €3,5 δισ. Αντίθετα, στις υπηρεσίες η Ελλάδα καταγράφει διαχρονικά πλεόνασμα στο διμερές εμπόριο (€2,5 δισ. το 2019), καθώς οι εισπράξεις από τη Γερμανία διατηρούνται σε αρκετά υψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τις πληρωμές για υπηρεσίες προς τη Γερμανία (€3,7 δισ. έναντι €1,2 δισ. αντίστοιχα το 2019).

Το μερίδιο των διμερών συναλλαγών στις συνολικές εμπορικές συναλλαγές της χώρας ενισχύθηκε κατά το πρώτο έτος της πανδημίας (**Διάγραμμα 1**). Ειδικότερα, το μερίδιο της Γερμανίας στις συνολικές εισαγωγές της Ελλάδας ενισχύθηκε σε 12,3% το 2020, από 11,0% το 2019. Αντίστοιχα, το μερίδιο των διμερών συναλλαγών στις εξαγωγές της Ελλάδας αυξήθηκε σε 7,8% το 2020, από 6,8% το 2019.

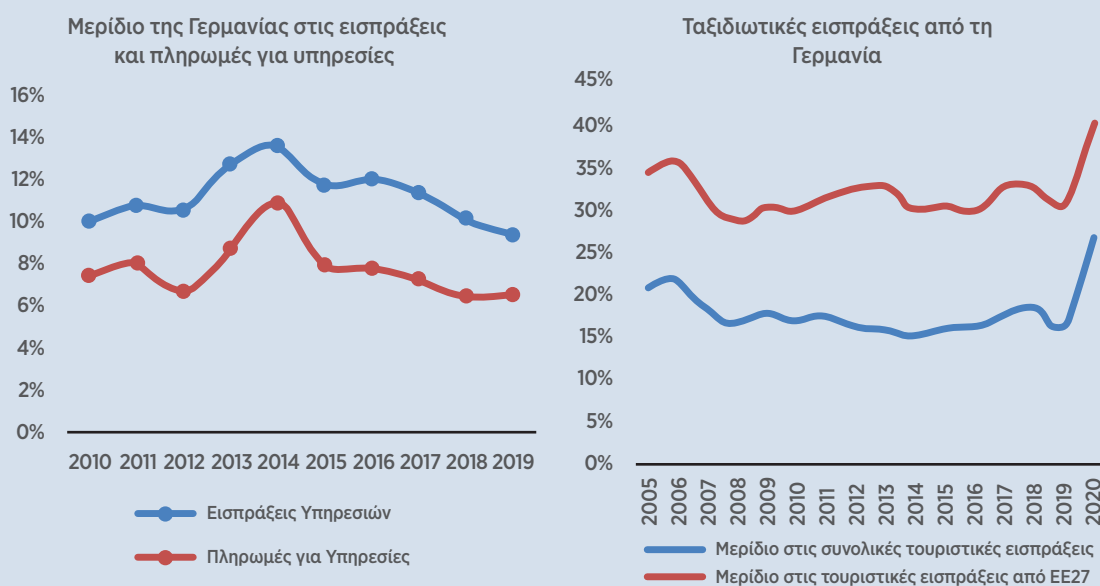
Διάγραμμα 1: Μερίδιο συναλλαγών προϊόντων Ελλάδας-Γερμανίας στο σύνολο των συναλλαγών Ελλάδας

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ανά κατηγορία προϊόντων, οι εξαγωγές της ελληνικής οικονομίας προς τη Γερμανία αφορούν κυρίως καταναλωτικά αγαθά, με τη συγκεκριμένη κατηγορία να καταλαμβάνει το 60,8% των συνολικών εξαγωγών προς τη Γερμανία, και ενίσχυση του μεριδίου σε σύγκριση με το 2019, ενώ στις εισαγωγές κυριαρχούν τα κεφαλαιουχικά αγαθά και οι βιομηχανικές προμήθειες με 53,4%, επίσης με άνοδο από το 2019. Σε κλαδικό επίπεδο, τα τρόφιμα αντιπροσωπεύουν περίπου το 1/4 (26,4%) των συνολικών εξαγωγών προς τη Γερμανία το 2020, με αυξημένο μερίδιο, ενώ ακολουθούν ο κλάδος φαρμάκων με 12,5% και ο κλάδος βασικών μετάλλων (αλουμίνιο, χαλκός, κ.ά.), με 12,4%, με μικρή πτώση μεριδίου και οι δύο. Τόσο στις εξαγωγές, όσο και στις εισαγωγές Ελλάδας και Γερμανίας παρατηρείται αυξημένη συγκέντρωση, με τους τρεις πρώτους κλάδους των εξαγωγών (Τρόφιμα, Φάρμακα, Μέταλλα) και των εισαγωγών (Χημικά, Φάρμακα και Τρόφιμα) να αποτελούν το 50% του συνόλου σε κάθε κατηγορία. Η ανάκαμψη του 2021 ενίσχυσε ακόμα περισσότερο τις εμπορικές ροές Ελλάδας - Γερμανίας, με σημαντική αύξηση σε ορισμένους κλάδους στο πρώτο εννεάμηνο του έτους. Οι εξαγωγές έχουν ξεπεράσει τα επίπεδα του 2019 σχεδόν σε όλους τους κλάδους. Ισχυρή ανάκαμψη καταγράφηκε στον κλάδο Ηλεκτρονικού εξοπλισμού, που σχεδόν διπλασίασε την αξία των εξαγωγών του προς τη Γερμανία σε σύγκριση με το 2019, στα Τρόφιμα, τον Ηλεκτρολογικό εξοπλισμό, τα Χαρτικά και τα Αγροτικά προϊόντα. Εξαίρεση αποτέλεσε ο κλάδος Ενδυσης, με χαμηλότερες επιδόσεις από το 2019. Στις εισαγωγές, ο κλάδος ανακύκλωσης καταγράφει υψηλότερες εισαγωγές από τη Γερμανία αλλά και από άλλες χώρες σε σύγκριση με το 2019, ενώ αρκετά πιο αυξημένες εισαγωγές καταγράφονται επίσης στα Φάρμακα και στον Ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Το μερίδιο των εισπράξεων υπηρεσιών από κατοίκους Γερμανίας στο σύνολο των εισπράξεων υπηρεσιών της Ελλάδας ήταν 9,3% για το 2019, με πτωτική τάση από το μέγιστο της περιόδου (13,6% το 2014). Στο σκέλος των ταξιδιωτικών ροών με τη Γερμανία, σαφώς υπερσχύουν διαχρονικά οι αφίξεις και οι εισπράξεις από τη Γερμανία, έναντι των πληρωμών. Το 2020 εν μέσω πανδημίας οι αφίξεις επισκεπτών από τη Γερμανία στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν στο 1,5 εκατ., μείωση κατά 62% σε σύγκριση με το 2019, αλλά μικρότερης έντασης από το σύνολο (-78%).

Διάγραμμα 2: Μερίδιο Γερμανίας σε εισπράξεις και πληρωμές υπηρεσιών

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Στις υπηρεσίες, η πανδημία είναι σαφές ότι συρρίκνωσε τις ροές ταξιδιωτών και εισπράξεων στην Ελλάδα, με τη Γερμανία όμως να σημειώνει ιδιαίτερη αντοχή, αυξάνοντας τα σχετικά μερίδια. Στις ταξιδιωτικές εισπράξεις της Ελλάδας, βασική συνιστώσα των εισπράξεων από υπηρεσίες, η Γερμανία κατέχει το υψηλότερο μερίδιο το 2020 (26,3%), δηλαδή 1 στα 4 ευρώ των εισπράξεων, με σημαντικό άλμα από το 2019 (16,3%). Η μέση δαπάνη ανά ταξίδι από Γερμανούς επισκέπτες είναι υψηλότερη από τον μέσο όρο του συνόλου των ταξιδιωτών διαχρονικά, καθώς προσεγγίζει τα 743 ευρώ ανά ταξίδι, έναντι 583 ευρώ στον μέσο όρο. Το 2021 οι αφίξεις και οι εισπράξεις από τη Γερμανία ανέκαμψαν στο 67% και 69% του 2019 αντίστοιχα, έναντι μικρότερης σχετικά επαναφοράς των υπόλοιπων χωρών. Όσον αφορά την εισροή εισοδημάτων από τη Γερμανία, πρωτογενών από εργασία και δευτερογενών από μεταναστευτικά εμβάσματα, αντιστοιχούν στο 5,4% και 17,0% αντίστοιχα του συνόλου των εισοδημάτων που εισέρευσαν στην ελληνική οικονομία το 2020. Τα μεταναστευτικά εμβάσματα από τη Γερμανία διαμορφώθηκαν στα €56,8 εκατ. το 2020, με ενίσχυση του μεριδίου της Γερμανίας στο σύνολο χωρών σε 17,0%. Σημειώνεται ότι την πενταετία 2016-2020 έχουν εισρεύσει πάνω από €200 εκατ. από μεταναστευτικά εμβάσματα από τη Γερμανία.

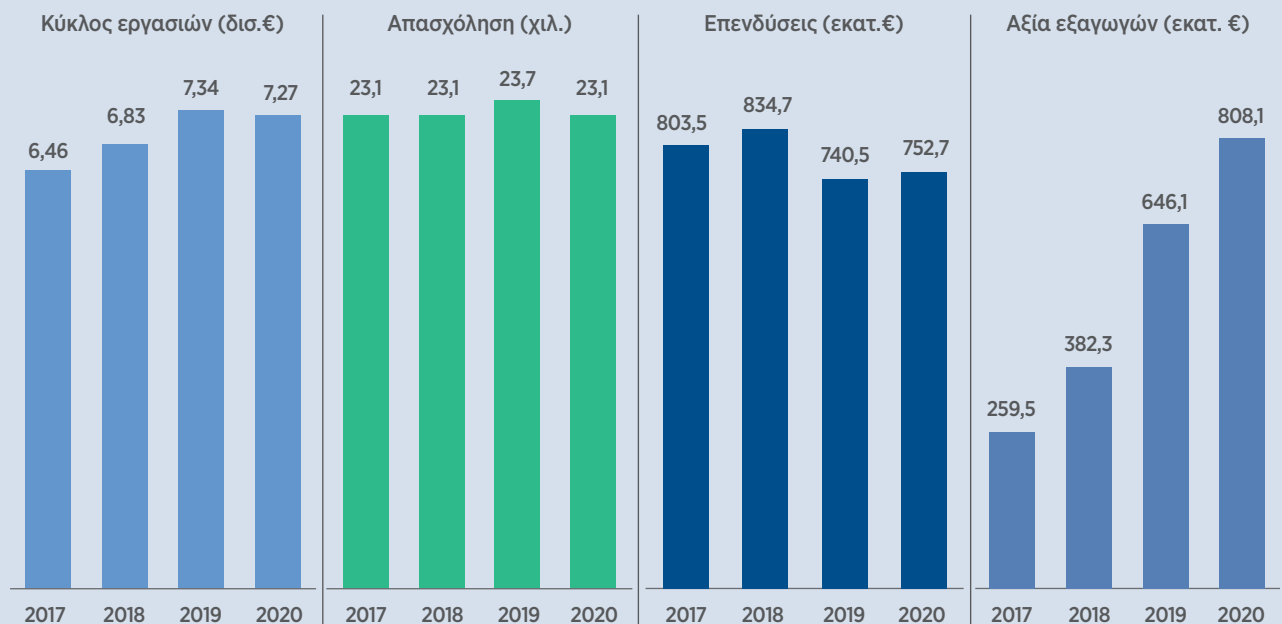
Τέλος, ιδιαίτερη παρουσία της Γερμανίας σημειώνεται στην ελληνική οικονομία στο σκέλος των άμεσων επενδύσεων, οι οποίες αποτυπώνουν μακροβιότερες και πιο σταθερές οικονομικές σχέσεις. Τα συνολικά κεφάλαια από άμεσες επενδύσεις νομικών και φυσικών προσώπων κατοίκων της Γερμανίας στην Ελλάδα ξεπερνούν σωρευτικά τα €5,6 δισ., με τη Γερμανία να κατατάσσεται πρώτη μεταξύ των χωρών προέλευσης άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα, με το μερίδιο την τελευταία πενταετία να ανέρχεται σε 20,5%.

Βασικά μεγέθη από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ

Τα μέλη του ΕΓΕΒΕ δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την επικράτεια της χώρας και εξειδικεύονται στην παροχή προϊόντων και υπηρεσιών στους κλάδους της μεταποίησης και των υπηρεσιών όπως το εμπόριο, οι τηλεπικοινωνίες, οι ασφάλειες και οι υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες. Η διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας ενισχύει την εγχώρια οικονομική δραστηριότητα, συμβάλλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Σε έρευνα στην οποία συμμετείχαν 40 μεγάλες επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου, αμιγώς γερμανικών συμφερόντων, αποτυπώνεται η αναπτυξιακή τους πορεία (**Διάγραμμα 3**). Την τριετία 2017-2020 ο κύκλος εργασιών κινήθηκε ανοδικά, από €6,5 δισ. στα €7,3 δισ. το 2020. Επιπλέον, παρά τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 στην ελληνική οικονομία, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα το ΑΕΠ της χώρας να υποχωρήσει κατά 9% σε σχέση με το 2019, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων-μελών του ΕΓΕΒΕ κυμάνθηκε σε επίπεδο χαμηλότερο κατά μόλις 1% συγκριτικά με εκείνο του 2019. Αντίστοιχα, ο αριθμός των εργαζομένων διαμορφώθηκε σε 23,0 χιλ. Οι επενδύσεις για τον σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, τις οποίες υλοποίησαν οι επιχειρήσεις του δείγματος, ανήλθαν σωρευτικά την τριετία 2017-2020 σε €3,1 δισ. Επιπλέον, δύο στις τρεις επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην έρευνα έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό, με τη συνολική αξία των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών να ανέρχεται σε €808 εκατ. το 2020.

Διάγραμμα 3: Βασικά μεγέθη επιχειρήσεων-μελών του ΕΓΕΒΕ που συμμετείχαν στην έρευνα, 2017-2020

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις

Συμβολή στην ελληνική οικονομία

Η δραστηριότητα των εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ αποτελεί μοχλό οικονομικής ανάπτυξης. Λαμβάνοντας υπόψη τις αλληλεπιδράσεις με άλλους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, η συνολική συμβολή, σε όρους ΑΕΠ, από την τακτική λειτουργία των επιχειρήσεων, αλλά και το επενδυτικό πρόγραμμα που υλοποίησαν, εκτιμάται σε €6,4 δισ. το 2020 ή 3,9% του ΑΕΠ (**Πίνακας 1**).

Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 65,9 χιλ. θέσεις εργασίας το 2020, μέγεθος το οποίο αντιστοιχεί στο 1,4% της συνολικής απασχόλησης στην εγχώρια αγορά εργασίας. Αντίστοιχα, τα δημόσια έσοδα του κράτους από φόρους και εισφορές ξεπερνούν το €1,3 δισ. Αναδεικνύεται, με αυτόν τον τρόπο, η ιδιαίτερα σημαντική επίδραση της ελληνογερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην ελληνική οικονομία, η οποία υπερβαίνει τις παραπάνω εκτιμήσεις, καθώς η ανάλυση βασίστηκε σε υποσύνολο των επιχειρήσεων-μελών του ΕΓΕΒΕ. Σε όρους πολλαπλασιαστών, εκτιμάται ότι για κάθε ένα ευρώ ΑΕΠ που παράγουν οι επιχειρήσεις της ελληνογερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στη χώρα, το ΑΕΠ της Ελλάδας αυξάνεται συνολικά κατά €1,5. Αντίστοιχα, σε όρους απασχόλησης, κάθε μία θέση εργασίας στις επιχειρήσεις της κοινότητας στηρίζει 2,2 θέσεις στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας.

Πίνακας 1: Συμβολή εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ στην ελληνική οικονομία

	Τακτική λειτουργία	Επενδύσεις	Σύνολο
ΑΕΠ (εκατ. €)	5.723,9	644,1	6.368,0
Απασχόληση (χιλ.)	49,9	16,0	65,9
Φορολογικά έσοδα (εκατ. €)	1.056,3	227,7	1.283,8

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πανδημία του COVID-19 έχει επηρεάσει σημαντικά τις διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Το 2020 υποβλήθηκαν αυστηροί περιορισμοί σε σημαντικά τμήματα των οικονομιών με σκοπό τον περιορισμό της εξάπλωσης της πανδημίας, ενώ θεσπίστηκαν ισχυρές δημοσιονομικές και νομισματικές παρεμβάσεις για να περιοριστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις από τα περιοριστικά υγειονομικά μέτρα. Δραστηριότητες όπως ο τουρισμός, η εστίαση, οι μεταφορές επιβατών και το λιανικό εμπόριο μέσα από φυσικά καταστήματα επηρεάστηκαν έντονα, παρασύροντας εν μέρει και τη ζήτηση για εισαγόμενα αγαθά.

Το 2021, παρά το γεγονός ότι η πανδημία δεν έχει εξασθενήσει, η οικονομία εισήλθε σε τροχιά επαναφοράς, καθώς ο εμβολιασμός του πληθυσμού επέτρεψε τη σταδιακή άρση των αυστηρών περιορισμών. Ωστόσο, η επαναφορά των οικονομιών το 2021 συνδυάστηκε με παράγοντες που αναχαιτίζουν τη γρήγορη ανάκαμψη. Ειδικότερα, η πανδημία κληροδότησε προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες με την ταυτόχρονη έλλειψη πρώτων υλών. Επιπλέον, στη διάρκεια του έτους και ειδικότερα μετά τον Ιούλιο-Αύγουστο του 2021 οι τιμές ενέργειας άρχισαν να αποκτούν αυξητική τάση, επηρεάζοντας την παραγωγή και το εμπόριο διεθνώς.

Σε αυτές τις συνθήκες, η Γερμανία διατήρησε τη θέση της ως ένας από τους μεγαλύτερους εμπορικούς και επενδυτικούς εταίρους της Ελλάδας. Στο εμπόριο αγαθών, η Γερμανία βρίσκεται στη δεύτερη θέση (μετά την Ιταλία) όσον αφορά το μερίδιο στις ελληνικές εξαγωγές (7,8% το 2020) και στην πρώτη όσον αφορά το μερίδιο στις ελληνικές εισαγωγές (12,3% το 2020). Αντίστοιχα, η Γερμανία αποτελεί έναν από τους δύο (μαζί με το Ην. Βασίλειο) βασικότερους προορισμούς για τις ελληνικές εξαγωγές υπηρεσιών (9,3% το 2020), ενώ σε επίπεδο Ε.Ε.-27 η Γερμανία είναι στην πρώτη θέση με 24,6%. Την πρωτιά κατέχει η Γερμανία ως χώρα προέλευσης άμεσων ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2020, με το συνολικό απόθεμα επενδυτικών κεφαλαίων από τη χώρα στο τέλος του 2020 να υπερβαίνει τα €5,6 δισ. (20,5% του συνόλου).

Η υψηλή θέση της Γερμανίας στις διεθνείς οικονομικές σχέσεις με την Ελλάδα έρχεται ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης στενών επιχειρηματικών επαφών μεταξύ των δύο χωρών σε βάθος πολλών δεκαετιών. Στην ανάπτυξη αυτών των σχέσεων, σημαντική συνεισφορά έχει και η λειτουργία του Ελληνογερμανικού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΕΓΕΒΕ).

Το Επιμελητήριο ιδρύθηκε το 1924 και αποτελεί μέρος του δικτύου των Γερμανικών Εμπορικών Επιμελητηρίων (ΑΗΚ). Προωθεί τις εμπορικές και επιχειρηματικές σχέσεις των δύο χωρών μέσω διάφορων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων, όπως μελέτες αγοράς, διοργάνωση επιχειρηματικών αποστολών, συμμετοχή σε ευρωπαϊκά και εθνικά έργα, συμβουλευτικές υπηρεσίες σε νομικά και φορολογικά θέματα, μεταφράσεις και άλλες υπηρεσίες με σκοπό τη διευκόλυνση της ανάπτυξης εταιρικών συνεργασιών. Η διατήρηση και η περαιτέρω ανάπτυξη των οικονομικών σχέσεων Ελλάδας και Γερμανίας, μέσα και από τις πρωτοβουλίες του Επιμελητηρίου, συνεισφέρουν θετικά στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική ευημερία των δύο χωρών.

Σε αυτό το πλαίσιο, αντικείμενο της μελέτης είναι η επικαιροποίηση της εκτίμησης της συμβολής των διμερών οικονομικών σχέσεων Ελλάδας - Γερμανίας στα οικονομικά μεγέθη της χώρας. Η μελέτη αποτυπώνει τα βασικά μεγέθη των εμπορικών ροών, δίνοντας έμφαση και στις αλλαγές που έχει επιφέρει η πανδημία στην οικονομική δραστηριότητα της ελληνικής και γερμανικής οικονομίας, αλλά και στην ανταπόκριση των γερμανικών επιχειρήσεων στο νέο περιβάλλον.

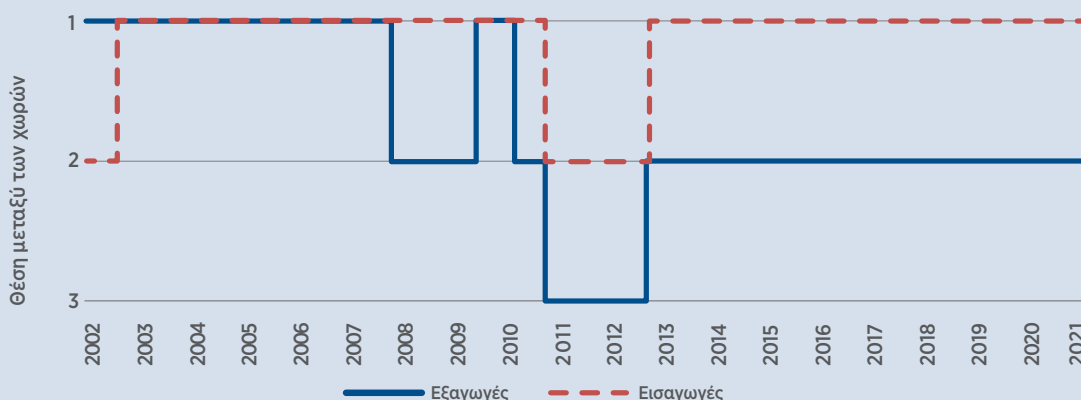
Ως προς τη δομή της μελέτης, στο επόμενο κεφάλαιο περιγράφονται οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας. Στο κεφάλαιο 3 περιγράφονται δεδομένα και εξελίξεις σε βασικά μεγέθη λειτουργίας επιχειρήσεων-μελών του ΕΓΕΒΕ οι οποίες συμμετείχαν σε έρευνα για την αποτύπωση της δραστηριότητάς τους στην ελληνική οικονομία. Η μελέτη ολοκληρώνεται με την εκτίμηση της συνεισφοράς των επιχειρήσεων αυτών από τη λειτουργία τους και τις επενδύσεις που υλοποίησαν σε όρους ΑΕΠ, απασχόλησης και φορολογικών εσόδων.

2 ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

2.1 / Εισαγωγή

Η Γερμανία αποτελεί διαχρονικά προνομιακό εμπορικό εταίρο της Ελλάδας. Στο εμπόριο αγαθών¹, η Γερμανία εξακολουθεί να κατατάσσεται πρώτη ανάμεσα στις χώρες προέλευσης των εισαγωγών αγαθών για την Ελλάδα από το 2015. Αντίστοιχα, η Γερμανία διατήρησε τη δεύτερη θέση στην κατάταξη των χωρών προορισμών των ελληνικών εξαγωγών αγαθών σε όλη την περίοδο από το 2015 μέχρι και το 2021 (**Διάγραμμα 2.1**).

Διάγραμμα 2.1: Κατάταξη Γερμανίας στο σύνολο των χωρών

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

2.2 / Εμπόριο προϊόντων

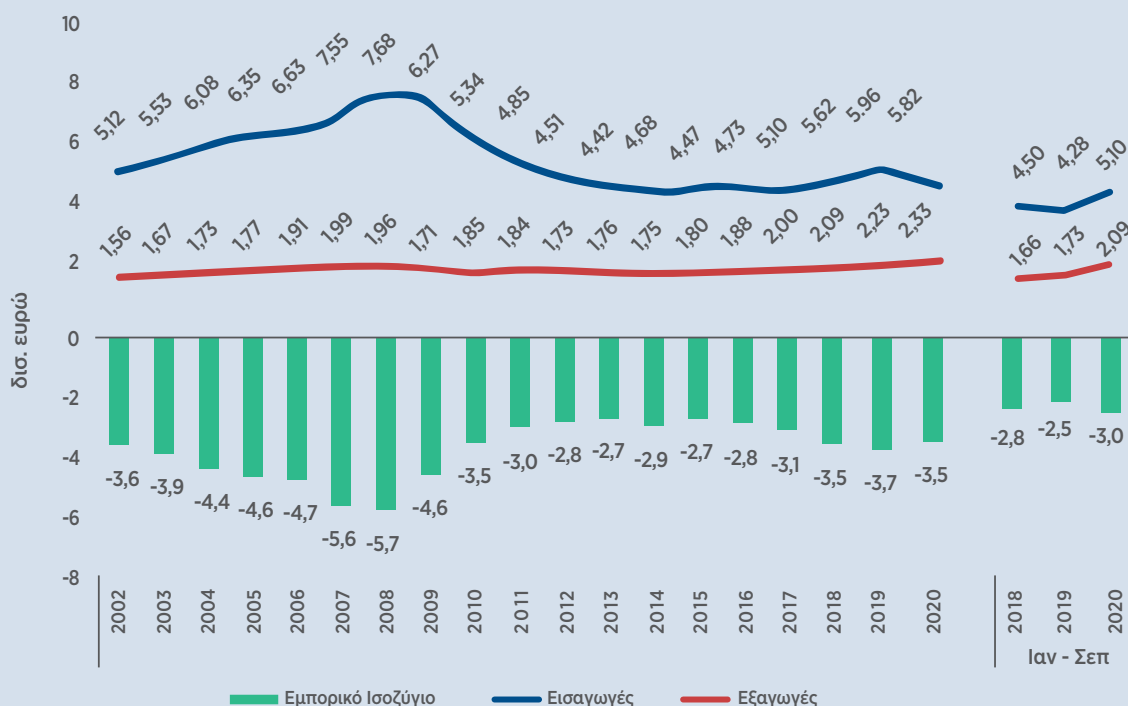
Οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στη Γερμανία ανήλθαν στα €2,3 δισ. το 2020, ελαφρώς αυξημένες σε σύγκριση με το 2019, παρά το γεγονός ότι το 2020 σηματοδοτήθηκε από την πανδημία με σημαντικούς περιορισμούς στο εμπόριο διεθνώς (**Διάγραμμα 2.2**). Την περίοδο 2002-2020, οι ελληνικές εξαγωγές προς τη Γερμανία καταγράφουν σταθερή ανοδική πορεία, με μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής (MEPM)² 2,1%. Οι εισαγωγές αγαθών της Ελλάδας από τη Γερμανία μειώθηκαν το 2020 στα €5,8 δισ., έναντι του 2019, έτος στο οποίο είχε καταγραφεί το υψηλότερο επίπεδο εισαγωγών μεταξύ 2009 και 2019 (€5,96 δισ.), κυρίως λόγω της πτώσης του εγχώριου εισοδήματος. Οι εισαγωγές από τη Γερμανία εμφάνισαν αυξητική τάση την περίοδο 2015-2019, χωρίς ωστόσο να έχουν αναπληρωθεί οι απώλειες της περιόδου 2008-2015, όπου οι εισαγωγές είχαν μειωθεί κατά €3,1 δισ. Ως αποτέλεσμα της πορείας εισαγωγών και εξαγωγών, το εμπορικό έλλειμμα αγαθών της ελληνικής οικονομίας με τη Γερμανία παρέμεινε το 2020 κοντά στα €3,5 δισ., με κάμψη από το 2019 και διευρυμένο σε σύγκριση με την περίοδο 2009-2019 (€3,2 δισ.). Στο πρώτο εννεάμηνο του 2021 οι εισαγωγές από τη Γερμανία ανέκαμψαν στα €5,1 δισ., έπειτα από την κάμψη του 2020, κατά περίπου €800 εκατ. Αύξηση, αλλά μικρότερης έντασης, σημειώθηκε και στις εξαγωγές, καθώς διαμορφώθηκαν στα €2,1 δισ. Έτσι, το 2021 διευρύνθηκε το έλλειμμα στα €3,0 δισ., έπειτα από την πρόσκαιρη μείωση το 2020.

2.2.1 / Μερίδιο της Γερμανίας στις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων της Ελλάδας

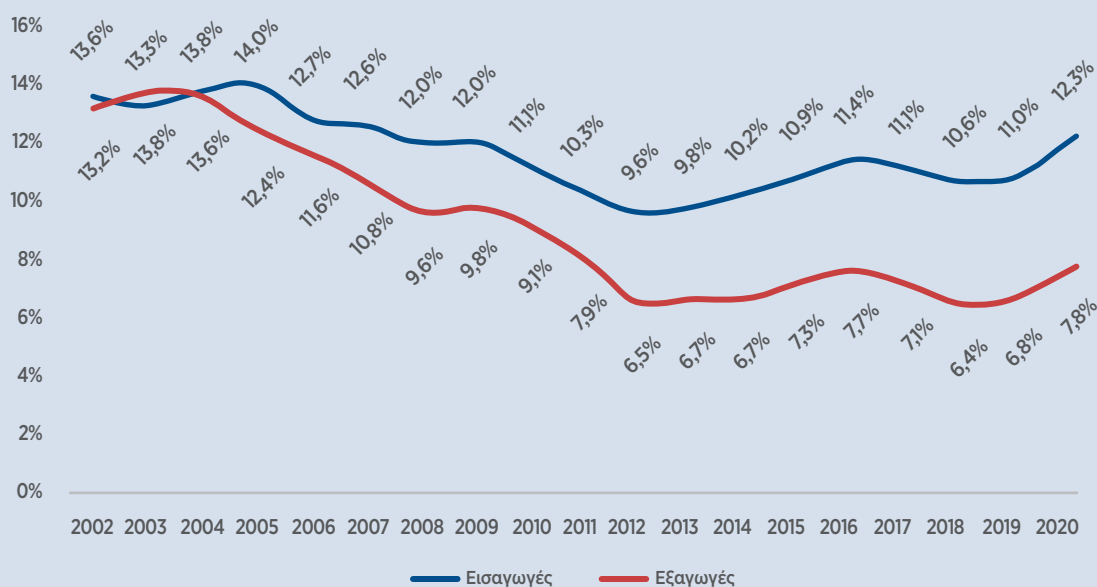
Σε επίπεδο μεριδίων, περίπου το 12% κατά μέσο όρο των εισαγωγών προϊόντων της Ελλάδας την περίοδο 2002-2019 προήλθε από τη Γερμανία, έναντι 9% των εξαγωγών. Κάμψη μεριδίου σημειώθηκε στις εισαγωγές μεταξύ 2006 και 2012, όπως επίσης και στις εξαγωγές, ενώ κατόπιν το μερίδιο των εισαγωγών της ελληνικής οικονομίας από τη Γερμανία διαμορφώθηκε κοντά στο 10%-11% και στις εξαγωγές περίπου στο 7% (**Διάγραμμα 2.3**).

¹ Τα αγαθά αναλύονται σε κλαδική ανάλυση ΣΤΑΚΟΔ08 (Nace Rev.2) σύμφωνα με τη βάση δεδομένων της Eurostat "International Trade by CPA" και αφορούν τους κλάδους 01 έως 38.

² Compounded Annual Growth Rate - CAGR

Διάγραμμα 2.2: Εισαγωγές, Εξαγωγές και Εμπορικό Ισοζύγιο Αγαθών με τη Γερμανία

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

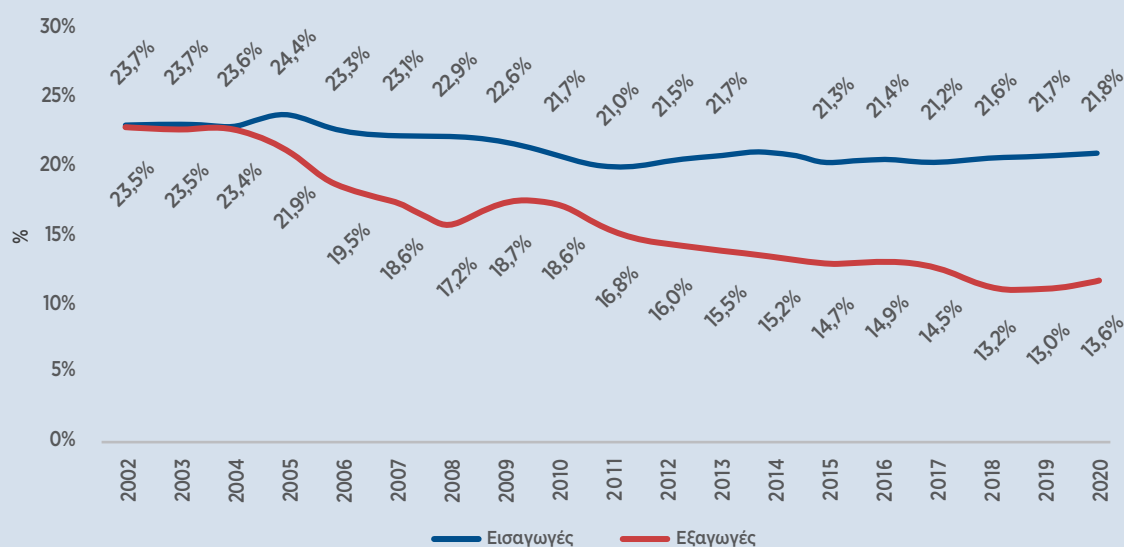
Διάγραμμα 2.3: Μερίδιο συναλλαγών προϊόντων Ελλάδας - Γερμανίας στο σύνολο των συναλλαγών Ελλάδας

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

Στο πλαίσιο του ενδοκοινοτικού εμπορίου, οι εισαγωγές από τη Γερμανία καλύπτουν το 21,8% των συνολικών εισαγωγών της Ελλάδας από χώρες της Ε.Ε.-27 το 2020, μερίδιο που παρέμεινε σχετικά αμετάβλητο τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Στην αντίθετη εμπορική ροή, το μερίδιο των εξαγωγών της Ελλάδας προς τη Γερμανία στο σύνολο των εξαγωγών προς την Ε.Ε. σημείωσε σημαντική αύξηση το 2020 σε 13,6%, αντιστρέφοντας την πτωτική τάση που κατέγραφε την περίοδο 2002-2019. Παρέμεινε ωστόσο σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με τα επίπεδα παλαιότερα (23,5% στις αρχές της δεκαετίας του 2000 - **Διάγραμμα 2.4**).

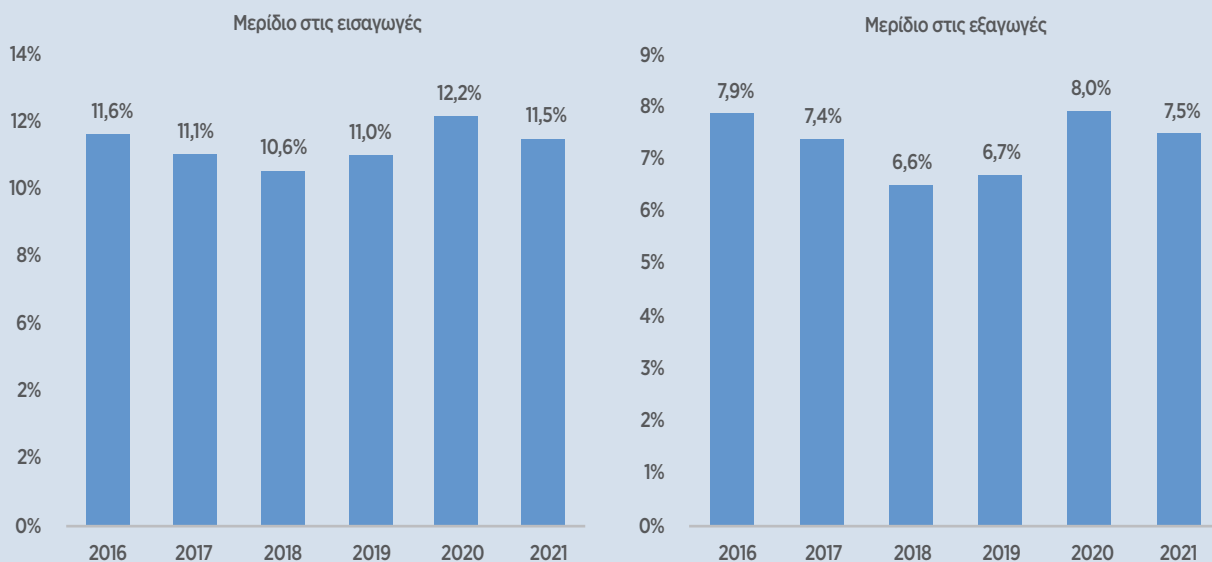
Εν μέσω της πανδημίας COVID-19, τα μερίδια των εμπορικών ροών Ελλάδας και Γερμανίας αυξήθηκαν την περίοδο των αυστηρότερων περιορισμών και υποχώρησαν μερικώς με τη χαλάρωση των μέτρων. Αυτή η εξέλιξη αποτυπώνει έως έναν βαθμό τις στενές εμπορικές σχέσεις και την ανελαστικότητα που παρουσιάζουν ακόμα και σε περιόδους έντονης ανισορροπίας. Ειδικότερα, οι εισαγωγές από τη Γερμανία μειώθηκαν το 2020 κατά 4,9% στο πρώτο εννεάμηνο, με αποτέλεσμα το σχετικό μερίδιο το 2020 να ενισχυθεί στο 12,2%, καθώς οι εισαγωγές από άλλες χώρες κατέγραψαν μεγαλύτερη πτώση (-13,9%). Το πρώτο εννεάμηνο του 2021, το σχετικό μερίδιο των εισαγωγών από τη Γερμανία διαμορφώθηκε στο 11,5%, παραμένοντας υψηλότερα από το 2019, με τις εισαγωγές από Γερμανία να αυξάνονται κατά 19% (Διάγραμμα 2.5). Αντίστοιχα, το πρώτο εννεάμηνο του 2021 οι εξαγωγές προς τη Γερμανία σημείωσαν σημαντική άνοδο κατά 20,8%, με το μερίδιο να εξασθενεί στο 7,5%, καθώς οι συνολικές εξαγωγές σημείωσαν αύξηση 27,9%. Συμπερασματικά, τα μερίδια των εξαγωγών και εισαγωγών με τη Γερμανία τη διετία της πανδημίας (2020-2021) είναι υψηλότερα συγκριτικά με τα επίπεδα που κατέγραφαν τα προγενέστερα έτη.

Διάγραμμα 2.4: Μερίδιο συναλλαγών προϊόντων Ελλάδας - Γερμανίας στο σύνολο του ενδοκοινοτικού εμπορίου της Ελλάδας

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

Διάγραμμα 2.5: Μερίδιο συναλλαγών αγαθών Ελλάδας - Γερμανίας στο σύνολο των συναλλαγών Ελλάδας (Ιανουάριος - Σεπτέμβριος)

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ για ένα βιώσιμο μέλλον.

Η **ΗΛΕΚΤΩΡ**, μέλος του Ομίλου ΕΛΛΑΚΤΩΡ, αποτελεί μια από τις κορυφαίες εταιρείες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης στον τομέα διαχείρισης απορριμμάτων και παραγωγής ενέργειας, εφαρμόζοντας τεχνολογίες αιχμής. Με καθετοποιημένη λειτουργία, δραστηριοποιείται σε όλο το φάσμα της Μελέτης, Κατασκευής και Λειτουργίας σύγχρονων μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων, έργων παραγωγής ενέργειας με εναλλακτικά καύσιμα και αξιοποίηση της βιομάζας.

Η **ΗΛΕΚΤΩΡ** καλύπτει όλο το εύρος των εφαρμογών βιολογικής επεξεργασίας απορριμμάτων, υιοθετώντας και εφαρμόζοντας το μοντέλο της κυκλικής οικονομίας, προκειμένου να συμβάλλει καθοριστικά στη μείωση των περιβαλλοντικών ρύπων και στη βιώσιμη ανάπτυξη.

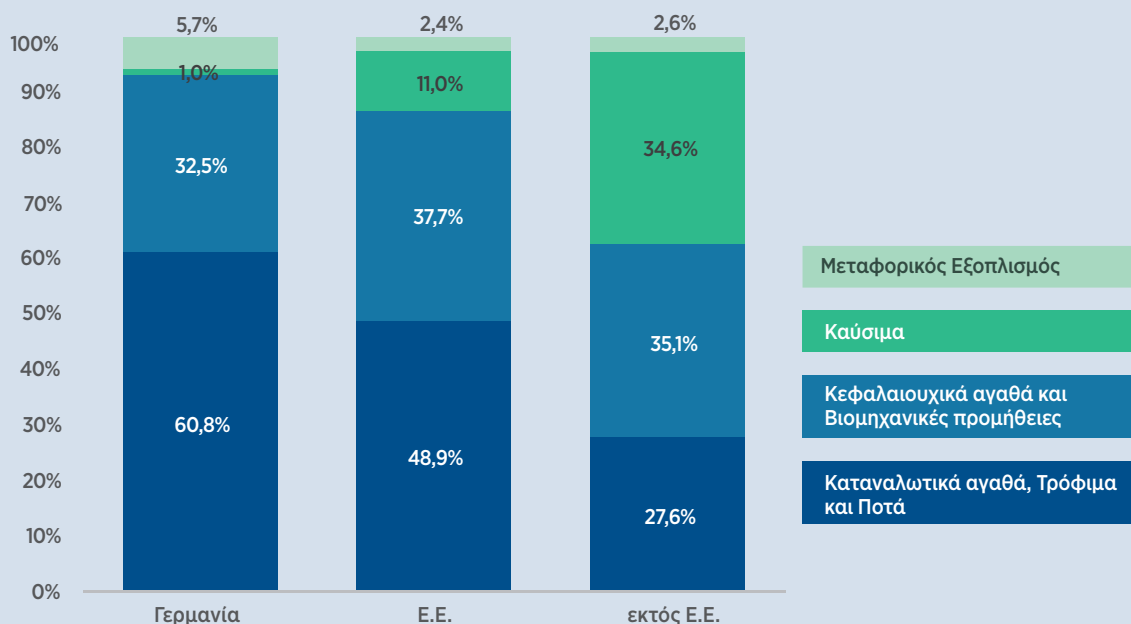
ΗΛΕΚΤΩΡ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΛΛΑΚΤΩΡ

2.2.2 / Εισαγωγές και εξαγωγές ανά κατηγορία προϊόντων

Το 2020 οι εξαγωγές της ελληνικής οικονομίας προς τη Γερμανία ανά κατηγορία προϊόντος³ αφορούν κυρίως καταναλωτικά αγαθά, με τη συγκεκριμένη κατηγορία να καταλαμβάνει το 60,8% των συνολικών εξαγωγών προς τη Γερμανία. Το αντίστοιχο μερίδιο προς τις χώρες της Ε.Ε.-27 κυμαίνεται στο 48,9% και χαμηλότερα στις χώρες εκτός Ε.Ε., στο 27,6%, λόγω του υψηλού μεριδίου στα καύσιμα **(Διάγραμμα 2.6)**.

Οι εξαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών και βιομηχανικών προμηθειών προς τη Γερμανία βρίσκονται στο 32,5% του συνόλου το 2020, χαμηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τις χώρες της Ε.Ε. (37,7%). Τέλος, ο μεταφορικός εξοπλισμός και τα καύσιμα αποτελούν πολύ μικρό μέρος των εξαγωγών της ελληνικής οικονομίας προς τη Γερμανία, με 5,7% και 1,0% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2.6: Διάρθρωση των εξαγωγών εγχώριων προϊόντων ανά κατηγορία προς τη Γερμανία, την Ε.Ε. και εκτός Ε.Ε. (2020)

Πηγή: Eurostat, International Trade by BEC

*Στα Καταναλωτικά αγαθά περιλαμβάνονται οι κατηγορίες Τρόφιμα-Ποτά και Καταναλωτικά αγαθά που δεν καταγράφονται αλλού.

Οι εισαγωγές της Ελλάδας από Γερμανία αφορούν κυρίως κεφαλαιουχικά αγαθά και προμήθειες, με μερίδιο 53,4% το 2020 και άνοδο σε σχέση με το 2019 (50,5%), με ελαφρώς χαμηλότερο ποσοστό να αντιστοιχεί στις χώρες της Ε.Ε. **(Διάγραμμα 2.7)**. Ο μεταφορικός εξοπλισμός αντιστοιχεί στο 12,6% των συνολικών εισαγωγών από τη Γερμανία το 2020, έναντι 7,7% από τις χώρες της Ε.Ε. Τέλος, το 33,4% των ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία δαπανώνται σε καταναλωτικά προϊόντα, με ελαφρώς υψηλότερο μερίδιο από τις χώρες της Ε.Ε., ενώ από χώρες εκτός Ε.Ε. οι εισαγωγές φτάνουν το 19,7%.

Στο πρώτο εννεάμηνο του 2021, οι εξαγωγές προς τη Γερμανία συνέχισαν την αυξητική πορεία του 2020, με ενίσχυση κατά 20,8%. Τα καύσιμα καταγράφουν τριψήφια αύξηση ως αποτέλεσμα της επαναφοράς της οικονομικής δραστηριότητας και των μεταφορών, αλλά και λόγω της αύξησης των τιμών των καυσίμων κατά 65%-70%⁴ **(Διάγραμμα 2.8)**. Σημαντική αύξηση καταγράφηκε στο πρώτο εννεάμηνο και στα Κεφαλαιουχικά Αγαθά (+30,3%), παρόλο που το 2020 δεν είχε παρατηρηθεί αξιοσημείωτη πτώση (-1,6%), ενώ το 2021 αυξημένες είναι και οι εξαγωγές μεταφορικού εξοπλισμού (+19,5%), ακολουθώντας την αυξητική τάση του 2020 (+9,8%). Οι εξαγωγές Καταναλωτικών αγαθών σημείωσαν αύξηση κατά 12,5%, έναντι αύξησης 13,7% το 2020. Οι εισαγωγές από τη Γερμανία επίσης κατέγραψαν αύξηση το 2021, κατά 19,1%, έναντι πτώσης κατά 5,0% το 2020 **(Διάγραμμα 2.9)**. Σε όλες τις κατηγορίες σημειώθηκε αύξηση το 2021 που αντιστάθμιζε την πτώση του

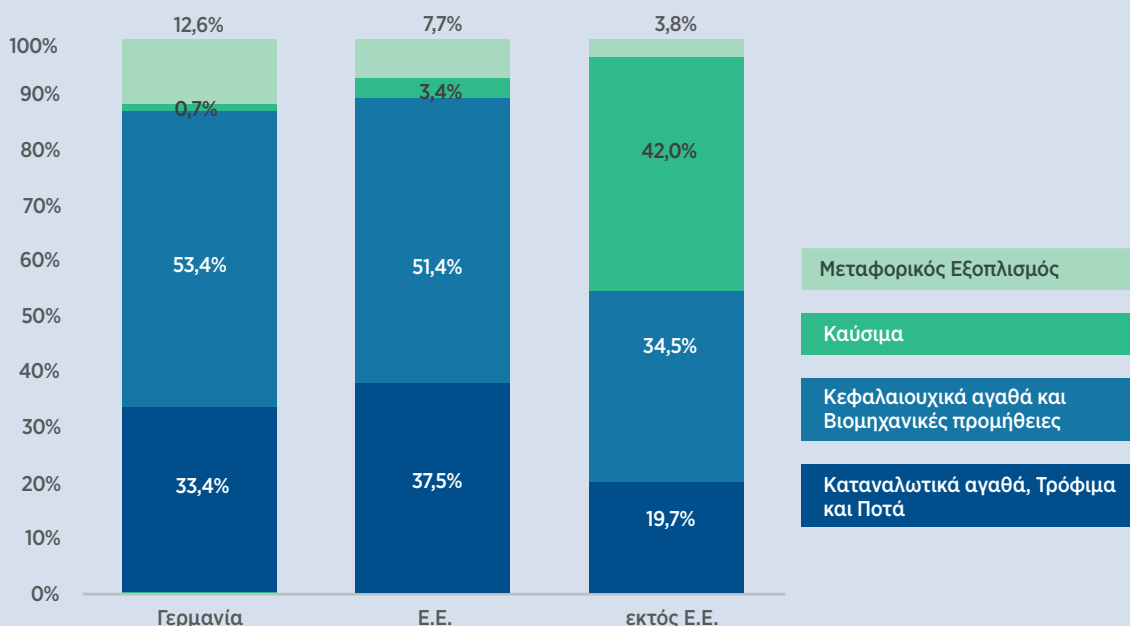
³ Η κατηγοριοποίηση γίνεται με βάση την ταξινόμηση Classification by Broad Economic Categories Rev.5. Οι κατηγορίες προϊόντων έχουν αθροιστεί στις εξής συγκεντρωτικές κατηγορίες: α) Καταναλωτικά αγαθά, Τρόφιμα και Ποτά, β) Κεφαλαιουχικά αγαθά και Βιομηχανικές προμήθειες, γ) Καύσιμα και δ) Μεταφορικός Εξοπλισμός.

⁴ US Energy Information Association (EIA), http://www.eia.gov/dnav/pet/pet_pri_spt_s1_m.htm

⁵ Επιβατικά από γερμανικές εταιρίες με την επισημάνση ότι μπορεί να κατασκευάζονται και να εισάγονται στην Ελλάδα από άλλη χώρα.

2020, με εξαίρεση την κατηγορία των καυσίμων που καταγράφηκε εκ νέου μείωση κατά 19,7%. Αξιοσημείωτη αύξηση παρατηρήθηκε στον μεταφορικό εξοπλισμό με 34,2% το 2021, καθώς τα επιβατικά αυτοκίνητα που εντάσσονται στην κατηγορία αυτή κατέγραψαν αύξηση 31,4%⁵ στο εννεάμηνο. Οι εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών είναι ενισχυμένες κατά 21,7%, ενώ οι εισαγωγές καταναλωτικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 10,8%.

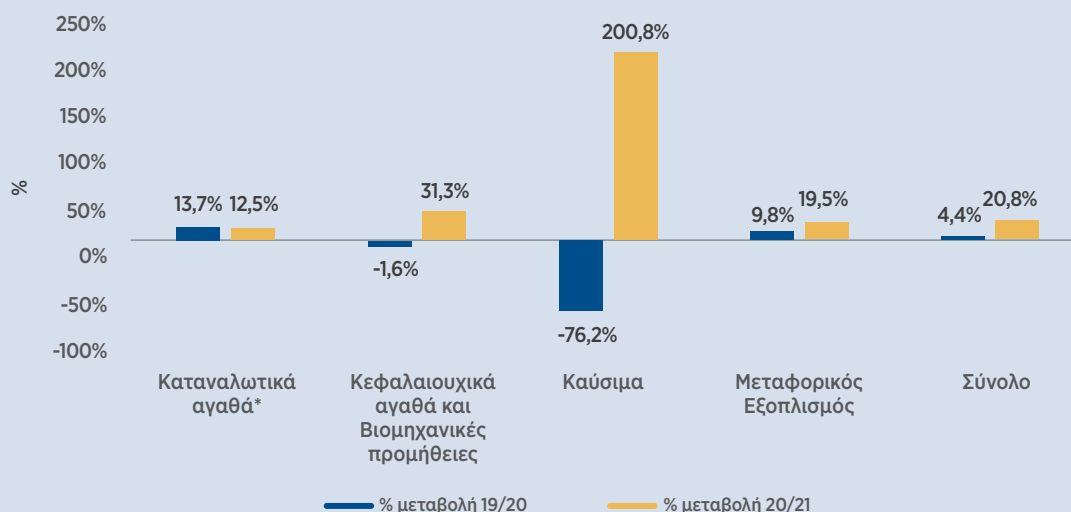
Διάγραμμα 2.7: Διάρθρωση των εισαγωγών Ελλάδας ανά κατηγορία προϊόντος από Γερμανία, Ε.Ε. και εκτός Ε.Ε. (2020)

Πηγή: Eurostat, International Trade by BEC

*Στα Καταναλωτικά αγαθά περιλαμβάνονται οι κατηγορίες Τρόφιμα-Ποτά και Καταναλωτικά αγαθά που δεν καταγράφονται αλλού.

Διάγραμμα 2.8: Εξαγωγές Ελλάδας ανά κατηγορία προϊόντος προς τη Γερμανία την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος

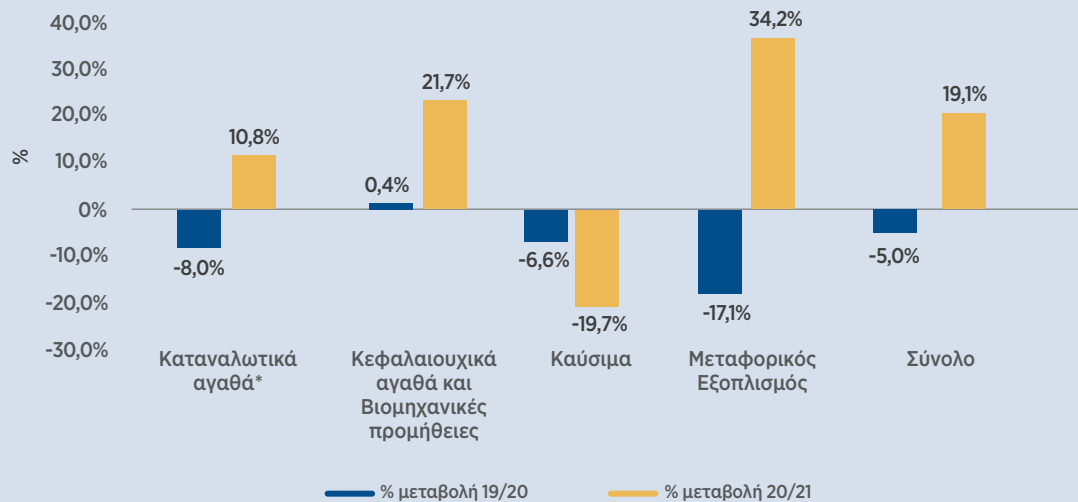

Πηγή: Eurostat, International Trade by BEC

*Στα Καταναλωτικά αγαθά περιλαμβάνονται οι κατηγορίες Τρόφιμα-Ποτά και Καταναλωτικά αγαθά που δεν καταγράφονται αλλού.

⁵ Επιβατικά από γερμανικές εταιρίες με την επισήμανση ότι μπορεί να κατασκευάζονται και να εισάγονται στην Ελλάδα από άλλη χώρα.

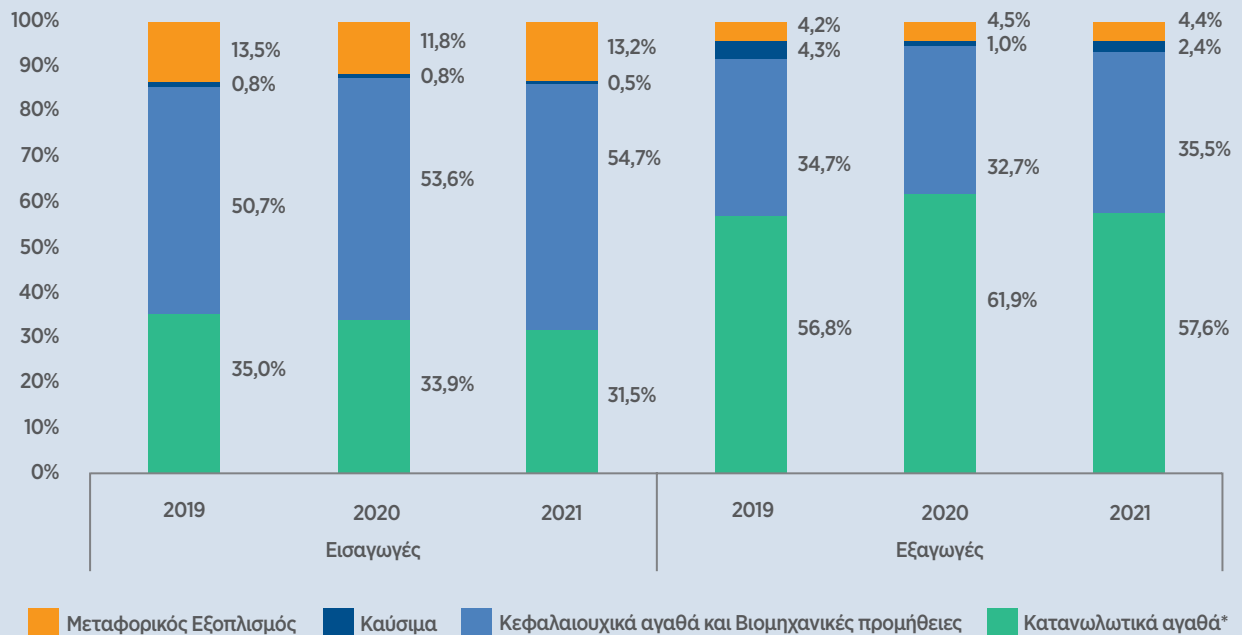
Διάγραμμα 2.9: Εισαγωγές Ελλάδας ανά κατηγορία προϊόντος από τη Γερμανία την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος

Πηγή: Eurostat, International Trade by BEC

*Στα Καταναλωτικά αγαθά περιλαμβάνονται οι κατηγορίες Τρόφιμα-Ποτά και Καταναλωτικά αγαθά που δεν καταγράφονται αλλού.

Διάγραμμα 2.10: Μερίδια εισαγωγών - εξαγωγών Ελλάδας με Γερμανία ανά κατηγορία προϊόντος (Ιανουάριος-Σεπτέμβριος)

Πηγή: Eurostat, International Trade by BEC

*Στα Καταναλωτικά αγαθά περιλαμβάνονται οι κατηγορίες Τρόφιμα-Ποτά και Καταναλωτικά αγαθά που δεν καταγράφονται αλλού.

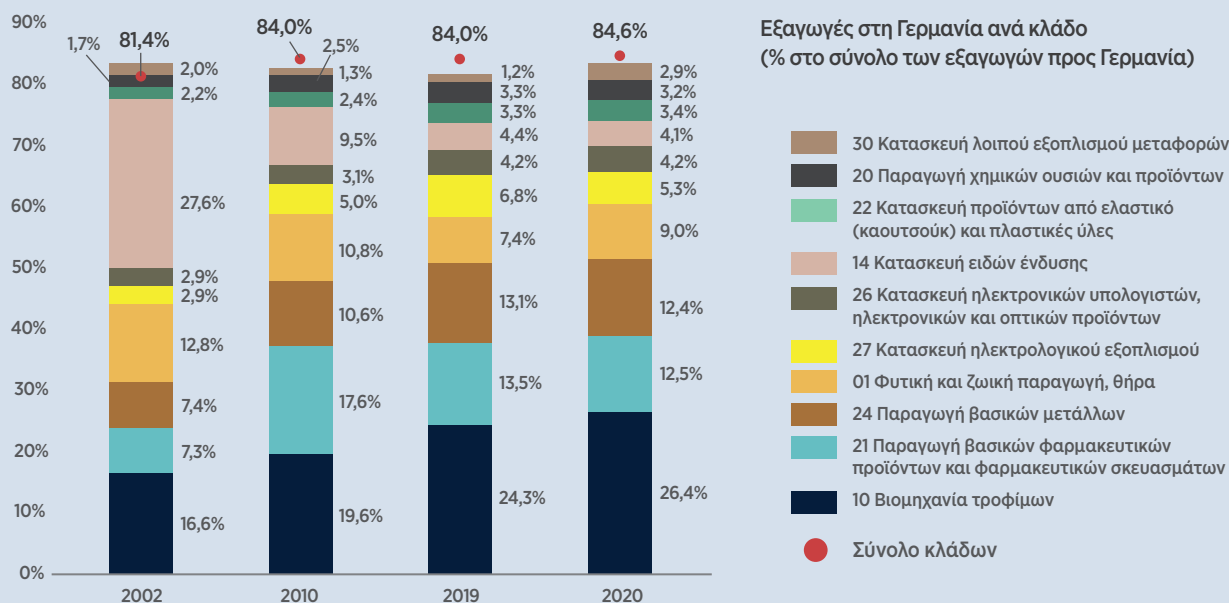
Οι παραπάνω μεταβολές, με το ξέσπασμα της πανδημίας το 2020 και τις εξελίξεις μέσα στο 2021, έχουν επηρεάσει ελαφρώς τα σχετικά μερίδια σε εισαγωγές και εξαγωγές αγαθών με τη Γερμανία ανά κατηγορία προϊόντος. Στις εισαγωγές, η εξάπλωση της πανδημίας οδήγησε στη μείωση του μεριδίου των καταναλωτικών αγαθών, ενώ αυξήθηκε η συμβολή των κεφαλαιουχικών αγαθών και των προμηθειών, τάση η οποία συνεχίστηκε και το 2021.

Η υποχώρηση στο μερίδιο των εισαγωγών μεταφορικού εξοπλισμού το 2020 (σε 11,8% από 13,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2019) σε μεγάλο βαθμό αναπληρώθηκε το πρώτο εννέαμηνο του 2021 (13,2%). Στο σκέλος των εξαγωγών σημειώθηκε το 2020 μια μετατόπιση μεριδίου από τα κεφαλαιουχικά αγαθά και τις βιομηχανικές προμήθειες προς τα καταναλωτικά προϊόντα, ενώ το πρώτο εννέαμηνο του 2021 τα μερίδια σχεδόν επανήλθαν στα επίπεδα του 2019.

2.2.3 / Εμπόριο προϊόντων σε επίπεδο κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

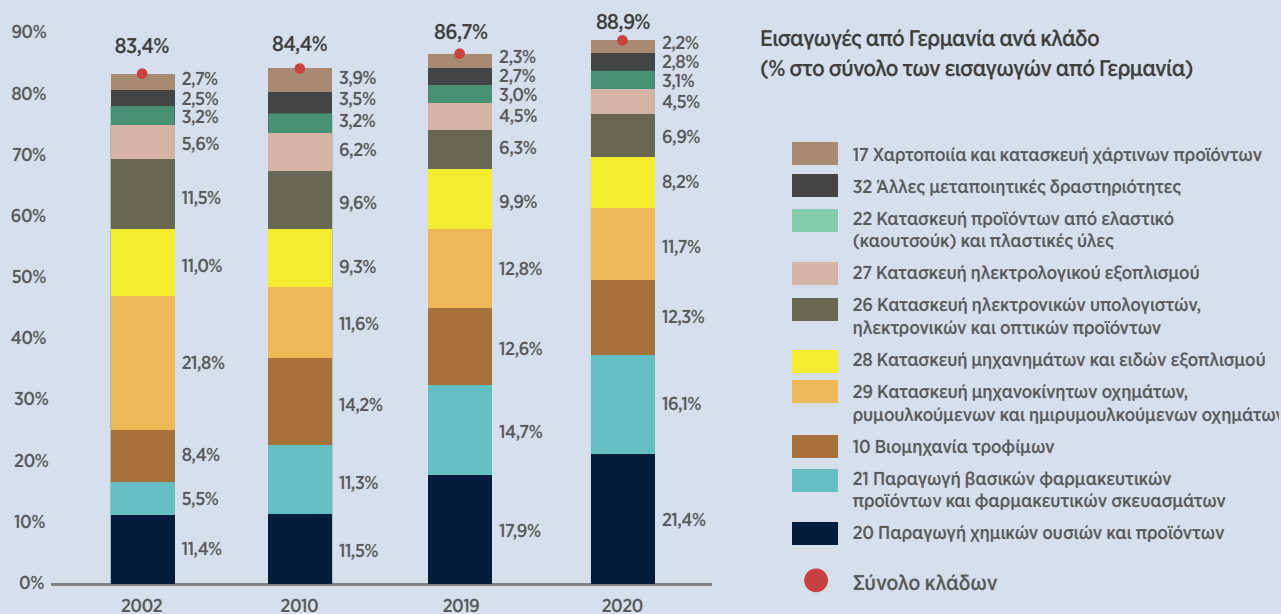
Σε κλαδικό επίπεδο, τα τρόφιμα αντιπροσωπεύουν πάνω από το 1/4 (26,4%) των συνολικών εξαγωγών προς τη Γερμανία το 2020, με ελαφρώς ενισχυμένο μερίδιο σε σύγκριση με το 2019 (Διάγραμμα 2.11), ενώ στη συγκεκριμένη κατηγορία καταγράφεται συνεχής ενίσχυση μεριδίου από το 2002. Σημαντικό μερίδιο παρουσιάζει και ο κλάδος φαρμάκων (12,5%), με πτώση όμως από το 2019, ενώ ακολουθεί ο κλάδος βασικών μετάλλων (αλουμίνιο, χαλκός, κ.ά.) επίσης με κάμψη από το 2019, καλύπτοντας το 12,4% των συνολικών εξαγωγών προς τη Γερμανία, με διπλασιασμό σχεδόν του μεριδίου από το 2002. Τα προϊόντα του αγροτικού τομέα αποτελούν το 9,0% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία, με θετική ώθηση από την πανδημία, ενώ πτώση σημειώθηκε στο μερίδιο της κατασκευής ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, στο 5,3% για το 2020, έναντι 6,8% το 2019.

Διάγραμμα 2.11: Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία ανά κλάδο* στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία (10 κλάδοι με τις υψηλότερες εξαγωγές)

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA * Διψήφιοι NACE Rev.2 κλάδοι.

Διάγραμμα 2.12: Ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία ανά κλάδο* στο σύνολο των ελληνικών εισαγωγών από τη Γερμανία (10 κλάδοι με τις υψηλότερες εισαγωγές)

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA, * Διψήφιοι NACE Rev.2 κλάδοι.

Στις εισαγωγές αγαθών διαρκώς αυξανόμενη είναι η συμμετοχή του κλάδου παραγωγής χημικών, με μερίδιο 21,4% το 2020 και σημαντική ενίσχυση μέσα στην πανδημία (**Διάγραμμα 2.12**). Ακολουθούν ο κλάδος παραγωγής φαρμάκων με μερίδιο 16,1% και αύξηση από το 2019 και ο κλάδος τροφίμων με 12,3%. Στην τέταρτη θέση των εισαγωγών βρίσκεται ο κλάδος κατασκευής οχημάτων, με μερίδιο 11,7%, ελαφρώς πτωτικό σε σύγκριση με το 2019, ενώ είναι σαφώς χαμηλότερο από το επίπεδο του 2002, καθώς οι εισαγωγές αυτοκινήτων έχουν παρουσιάσει σημαντική πτώση μετά το 2009. Τόσο στις εξαγωγές όσο και στις εισαγωγές μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας παρατηρείται αυξημένη συγκέντρωση, με τους τρεις πρώτους κλάδους των εξαγωγών (Τρόφιμα, Φάρμακα, Μέταλλα) και των εισαγωγών (Χημικά, Φάρμακα και Τρόφιμα) να αποτελούν το 50% του συνόλου σε κάθε κατεύθυνση των εμπορικών ροών.

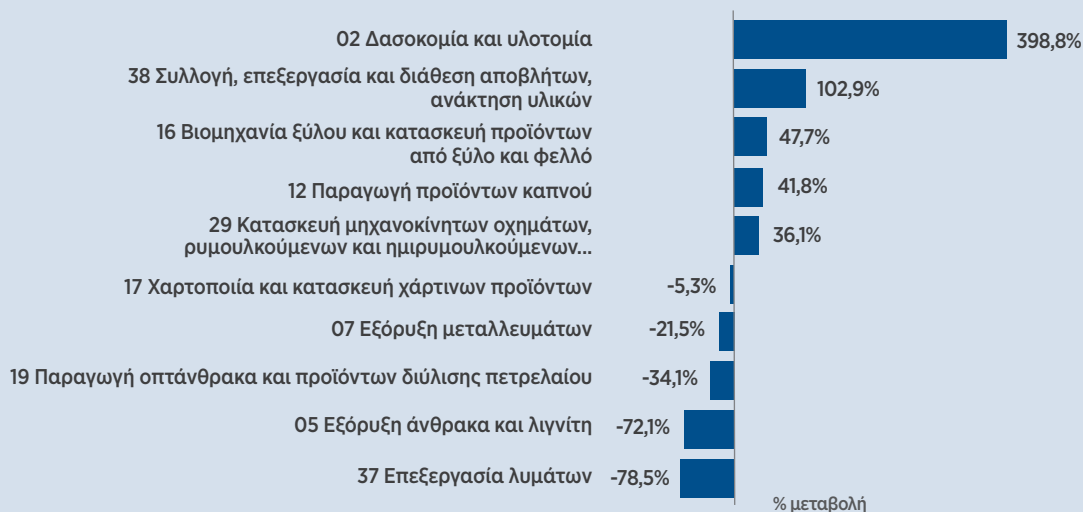
Η πανδημία είναι σαφές ότι προκάλεσε σημαντικές αναταράξεις στις εμπορικές ροές μεταξύ των χωρών, αλλάζοντας σε πολλές περιπτώσεις τα σχετικά μερίδια εισαγωγών και εξαγωγών ανά κλάδο. Έτσι, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, στο σκέλος των εξαγωγών αυξημένα μερίδια καταγράφηκαν το 2020 στα τρόφιμα, στον λοιπό εξοπλισμό μεταφορών και στα αγροτικά προϊόντα, ενώ μείωση μεριδίου σημειώθηκε στα καύσιμα. Στο σκέλος των εισαγωγών, ενίσχυση μεριδίου σημειώθηκε στον κλάδο των χημικών και των φαρμάκων, ενώ μειώθηκε η συμβολή της κατασκευής μηχανημάτων.

Διάγραμμα 2.13: Ποσοστιαία μεταβολή εξαγωγών προς τη Γερμανία την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2021 έναντι του 2020

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

Διάγραμμα 2.14: Ποσοστιαία μεταβολή εισαγωγών από τη Γερμανία την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος 2021 έναντι του 2020

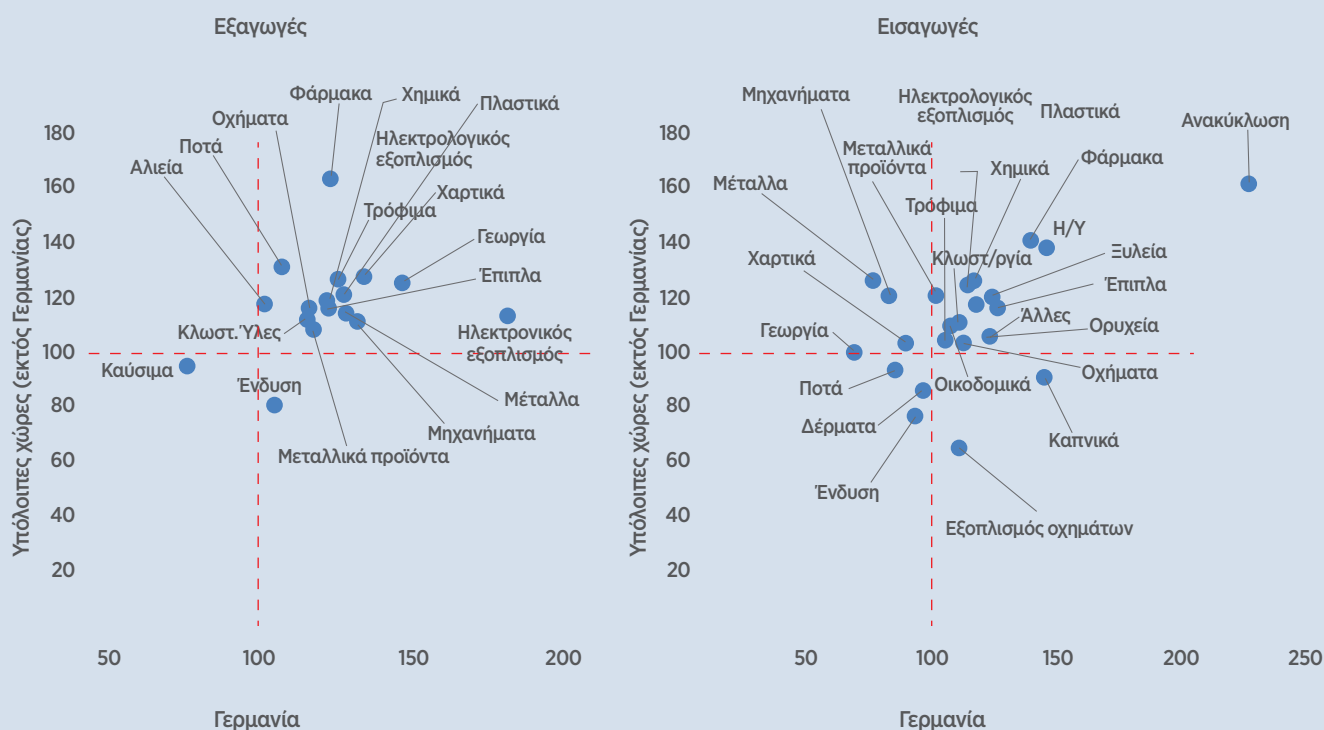
Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

Μέσα στο πρώτο εννεάμηνο του 2021, σημαντική αύξηση στις εξαγωγές προς τη Γερμανία σημειώθηκε στον κλάδο καπνικών, με υπερδιπλασιασμό (+144,5%) των εξαγωγών, σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2021. Ακολουθεί ο κλάδος διύλισης με αύξηση 140,8%, που οφείλεται τόσο στην επαναφορά της οικονομικής δραστηριότητας όσο και στις αυξημένες τιμές καυσίμων. Στον κλάδο ξύλου καταγράφηκε αύξηση 124,8% μέσα στο 2021, ενώ επίσης μεγάλη αύξηση παρατηρήθηκε στους κλάδους δέρματος και εξόρυξης μεταλλευμάτων (**Διάγραμμα 2.13**). Στον αντίποδα, ισχυρή πτώση το 2021 κατέγραψε ο κλάδος κατασκευής λοιπού εξοπλισμού μεταφορών, καθώς μειώθηκαν κατά $\frac{3}{4}$ οι εξαγωγές του, ενώ επίσης μεγάλη μείωση σημειώθηκε στον κλάδο εκτυπώσεων με 49,1%.

Στις εισαγωγές από τη Γερμανία, μεγάλη αύξηση εισαγωγών καταγράφεται στον κλάδο δασοκομίας (+398,8%), ωστόσο οι συναλλαγές ήταν μικρής αξίας (€529 χιλ.) για το πρώτο εννεάμηνο του 2021. Ισχυρή άνοδος σημειώθηκε στη δραστηριότητα συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων, με διπλασιασμό εισαγωγών στο πρώτο εννεάμηνο του 2021, ενώ αύξηση κατά 47,7% είχε ο κλάδος ξύλου και κατά 41,8% ο κλάδος καπνικών. Πτώση κατά 78,5% σημειώθηκε στον κλάδο επεξεργασίας λυμάτων, ενώ πραγματοποιήθηκαν οι μισές εισαγωγές στον κλάδο εκτυπώσεων (**Διάγραμμα 2.14**).

Λόγω των απότομων μεταβολών σε πολλές δραστηριότητες εξαιτίας της πανδημίας και της μετέπειτα ανάκαμψης, είναι χρήσιμη η πληροφορία για το επίπεδο των εισαγωγών και εξαγωγών στο πρώτο εννεάμηνο του 2021 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2019, δηλαδή με αναφορά στο διάστημα προ πανδημίας. Στα επόμενα διαγράμματα αποτυπώνονται οι επιδόσεις κάθε κλάδου σε σύγκριση με το 2019, σε κλίμακα του 100, τόσο για τις εξαγωγές και εισαγωγές προς τη Γερμανία, όσο και προς τις υπόλοιπες χώρες (χωρίς να περιλαμβάνεται η Γερμανία). Στα παρακάτω διαγράμματα περιλαμβάνονται κλάδοι με ελάχιστο επίπεδο συναλλαγών €10 εκατ. για τις εξαγωγές και €5 εκατ. για τις εισαγωγές για το 2021.

Διάγραμμα 2.15: Δείκτες επιδόσεων εξαγωγών και εισαγωγών ανά κλάδο 2021 σε σύγκριση με το 2019 (Ιανουάριος – Σεπτέμβριος)

Πηγή: Eurostat, International Trade by CPA

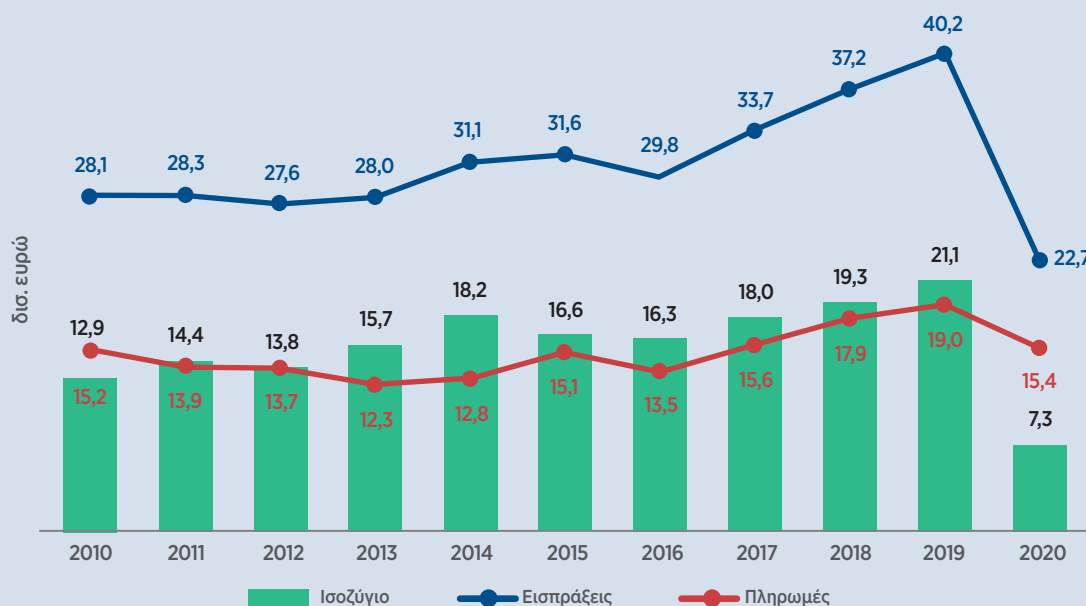
*Ο δείκτης είναι στην κλίμακα του 100 υποδεικνύοντας ότι οι εξαγωγές ή οι εισαγωγές το 2021 είναι στο ίδιο επίπεδο με το 2019. Δείκτης πάνω από 100 σημαίνει ότι οι εξαγωγές ή οι εισαγωγές το 2021 υπερβαίνουν τα επίπεδα του 2019 και το αντίθετο.

Στις εξαγωγές, οι περισσότεροι κλάδοι έχουν ανακάμψει πλήρως το 2021, καθώς οι σχετικοί δείκτες είναι πάνω από το 100, τόσο προς τη Γερμανία, όσο και προς τις υπόλοιπες χώρες. Ξεχωρίζει ο κλάδος ανακύκλωσης⁶ (Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων, ανάκτηση υλικών) με τετραπλάσιες εξαγωγές το 2021 προς τη Γερμανία και διπλάσιες προς τις υπόλοιπες χώρες σε σύγκριση με το 2019. Ειδικότερα, ο κλάδος Ηλεκτρονικού εξοπλισμού διπλασίασε σχεδόν την αξία των εξαγωγών του προς τη Γερμανία σε σύγκριση με το 2019 (Δείκτης 180), ενώ προς τις υπόλοιπες χώρες επίσης ανέκαμψε, αλλά με μικρότερη ένταση. Ο κλάδος των Τροφίμων τόνωσε τις εξαγωγές του πάνω από τα επίπεδα του 2019, τόσο στη Γερμανία όσο και στις υπόλοιπες χώρες, καθώς λόγω πανδημίας ισχυροποίησε τη δραστηριότητά του, ενώ αντίστοιχη εικόνα καταγράφουν οι κλάδοι Ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, Χαρτικών, και Αγροτικών προϊόντων. Εξαίρεση το 2021 ο κλάδος Καυσίμων, καθώς οι εξαγωγές του προς τη Γερμανία βρίσκονται χαμηλότερα από το 2019, ενώ οι εξαγωγές προς τις υπόλοιπες χώρες είναι σχεδόν στα ίδια επίπεδα. Τέλος, ο κλάδος ένδυσης παρουσιάζει το 2021 υψηλότερες επιδόσεις από το 2019 στη Γερμανία, αλλά χαμηλότερα επίπεδα εξαγωγών προς τις υπόλοιπες χώρες. Στις εισαγωγές, αρκετοί κλάδοι έχουν ανακάμψει στα επίπεδα του 2019 και ακόμα υψηλότερα. Ο κλάδος ανακύκλωσης καταγράφει πολύ υψηλότερες εισαγωγές από τη Γερμανία αλλά και από άλλες χώρες, ενώ αρκετά αυξημένες εισαγωγές καταγράφονται επίσης στα Φάρμακα και στον Ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Ωστόσο, καταγράφονται και κλάδοι με χειρότερες επιδόσεις το 2021 στις εισαγωγές από τη Γερμανία, παρά την ανάκαμψη στις εισαγωγές από άλλες χώρες, όπως ο κλάδος Μηχανημάτων, Μετάλλων και Χαρτικών. Ακριβώς αντίθετη εικόνα επικρατεί στους κλάδους Καπνικών και Εξοπλισμού οχημάτων, με σημαντική ανάκαμψη από τη Γερμανία και υστέρηση στις εισαγωγές από τις υπόλοιπες χώρες. Τέλος, στους κλάδους Ποτών, Δέρματος και Ένδυσης οι εισαγωγές είναι μειωμένες τόσο από τη Γερμανία όσο και από το σύνολο των άλλων χωρών.

2.3 / Εισπράξεις και Πληρωμές Υπηρεσιών

Οι υπηρεσίες δέχθηκαν μεγαλύτερο πλήγμα λόγω της πανδημίας σε σύγκριση με τα αγαθά, καθώς οι περιορισμοί στις μετακινήσεις επηρέασαν τόσο τις μεταφορικές όσο και τις τουριστικές υπηρεσίες. Για την Ελλάδα οι υπηρεσίες αποτελούν διαχρονικά σημαντικό μέρος των εμπορικών ροών της οικονομίας, λόγω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα στον τουρισμό αλλά και στη ναυτιλία. Η αυξητική τάση των εισπράξεων που είχε διαμορφωθεί την περίοδο 2010-2019, με μόνη εξαίρεση την κάμψη του 2016, διακόπηκε απότομα το 2020, με πτώση των εισπράξεων σχεδόν στο ήμισυ εκείνων του 2019. Ειδικότερα, οι εισπράξεις το 2020 διαμορφώθηκαν στα €22,7 δισ., έναντι €40,2 δισ. το 2019, ενώ πτώση, αν και μικρότερη, σημειώθηκε και στις πληρωμές οι οποίες διαμορφώθηκαν στα €15,4 δισ. Οι αλλαγές αυτές συρρίκνωσαν το ισχυρό πλεόνασμα υπηρεσιών το οποίο συσσωρευόταν την τελευταία δεκαετία, στα €7,3 δισ., έναντι €21,1 δισ. το 2019 (Διάγραμμα 2.16).

Διάγραμμα 2.16: Εισπράξεις, Πληρωμές και Ισοζύγιο Υπηρεσιών

Πηγή: Eurostat

⁶ Δεν περιλαμβάνεται στο διάγραμμα λόγω των πολύ υψηλών δεικτών

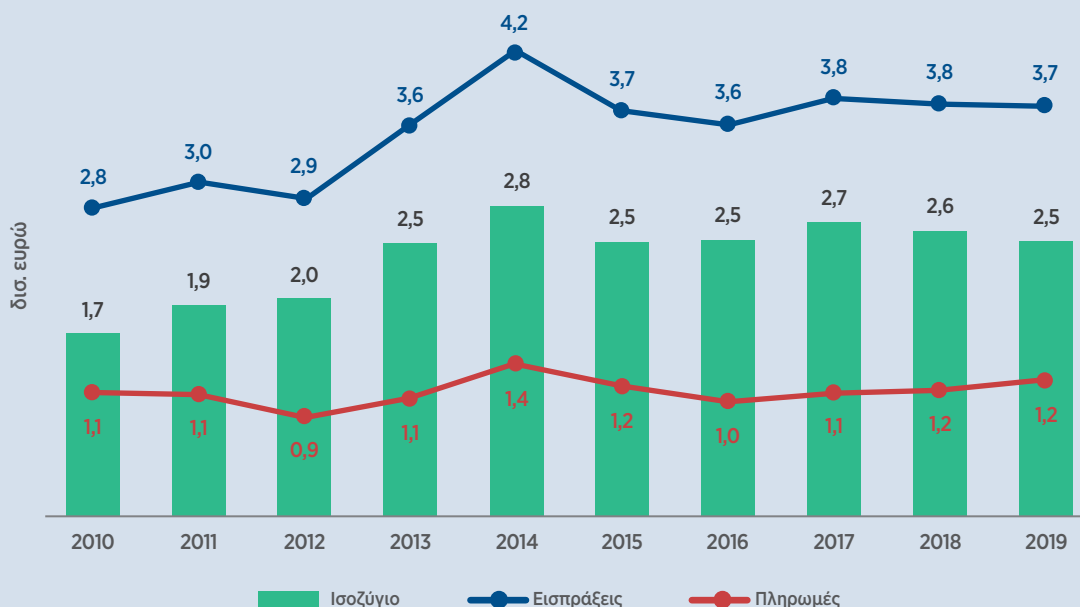
Ανά κατηγορία υπηρεσιών, το μεγαλύτερο μέρος των εισπράξεων στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας προέρχεται από τις ταξιδιωτικές και τις μεταφορικές υπηρεσίες, με μέσο μερίδιο 44,2% και 43,3% αντίστοιχα την περίοδο 2015-2019 και για τις δύο κατηγορίες. Στο σύνολο της χώρας, οι λοιπές υπηρεσίες επιχειρηματικής δραστηριότητας (υπηρεσίες έρευνας, ευρεσιτεχνιών, τεχνικές, αρχιτεκτονικές, κ.ά.) καταλαμβάνουν το 5,2%, ενώ οι εισπράξεις από υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης αποτελούν το 2,8% των συνολικών εισπράξεων.

Για το 2020 ισχυρή αύξηση μεριδίου καταγράφηκε στις κατασκευαστικές υπηρεσίες, καθώς βρίσκονται στο 2,5% του συνόλου, έναντι 1,0% το 2019.

2.3.1 / Εισπράξεις, Πληρωμές και Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Γερμανία

Την πενταετία πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας,⁷ οι εισπράξεις υπηρεσιών από κατοίκους Γερμανίας είχαν σταθεροποιηθεί κοντά στα €3,7-€3,8 δισ., αυξημένες σε σύγκριση με την περίοδο 2010-2012 (**Διάγραμμα 2.17**). Οι πληρωμές κατοίκων Ελλάδας για Υπηρεσίες από τη Γερμανία την περίοδο 2010-2019 ακολουθούν ήπια ανοδική τάση από το 2016 (από €1,0 σε €1,2 δισ. το 2019). Ως αποτέλεσμα, το ετήσιο πλεόνασμα καταγράφει ήπια καθοδική τάση, από €2,7 δισ. το 2017 σε €2,5 δισ. το 2019, παραμένοντας σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τις αρχές της συγκεκριμένης δεκαετίας (κάτω των €2,0 δισ. πριν από το 2012 - **Διάγραμμα 2.17**).

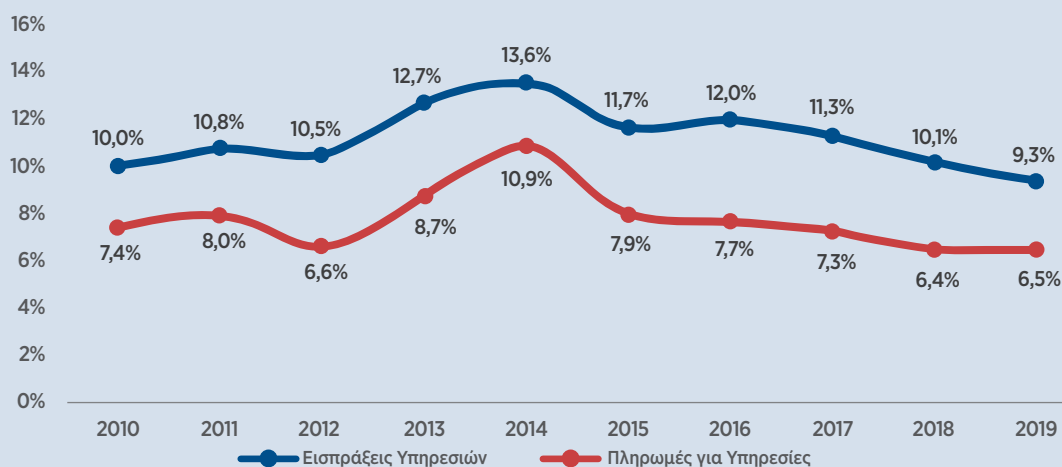
Διάγραμμα 2.17: Εισπράξεις, Πληρωμές και Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Γερμανία

Πηγή: Eurostat

Πτωτικό παρέμεινε το μερίδιο των εισπράξεων από κατοίκους Γερμανίας στο σύνολο των εισπράξεων υπηρεσιών της Ελλάδας και το 2019 (τελευταίο διαθέσιμο έτος για τα στοιχεία Γερμανίας), καθώς διαμορφώθηκε στο 9,3%, έναντι 10,1% το 2018. Η πτώση του μεριδίου οφείλεται κυρίως στην αύξηση των συνολικών εισπράξεων, καθώς οι εισπράξεις από τη Γερμανία παραμένουν σχεδόν σταθερές, όπως είδαμε προηγουμένως. Η Γερμανία είναι η δεύτερη χώρα σε εισπράξεις υπηρεσιών στην Ελλάδα, με ελάχιστη διαφορά από το Ην. Βασίλειο που βρίσκεται στην πρώτη θέση, ενώ μέσα στις χώρες της Ε.Ε.-27 το μερίδιο της Γερμανίας βρίσκεται στο 24,6%. Σταθεροποίηση καταγράφεται στο μερίδιο των πληρωμών κατοίκων Ελλάδας για υπηρεσίες από τη Γερμανία, καθώς διαμορφώθηκε στο 6,5% το 2019 από 6,4% το 2018, αλλά αρκετά χαμηλότερα σε σύγκριση με το 2014 (10,4% - **Διάγραμμα 2.18**).

⁷ Κατά τη συγγραφή της έκθεσης, τα αναλυτικά στοιχεία για το Ισοζύγιο Υπηρεσιών ανά χώρα για το 2020 δεν ήταν διαθέσιμα.

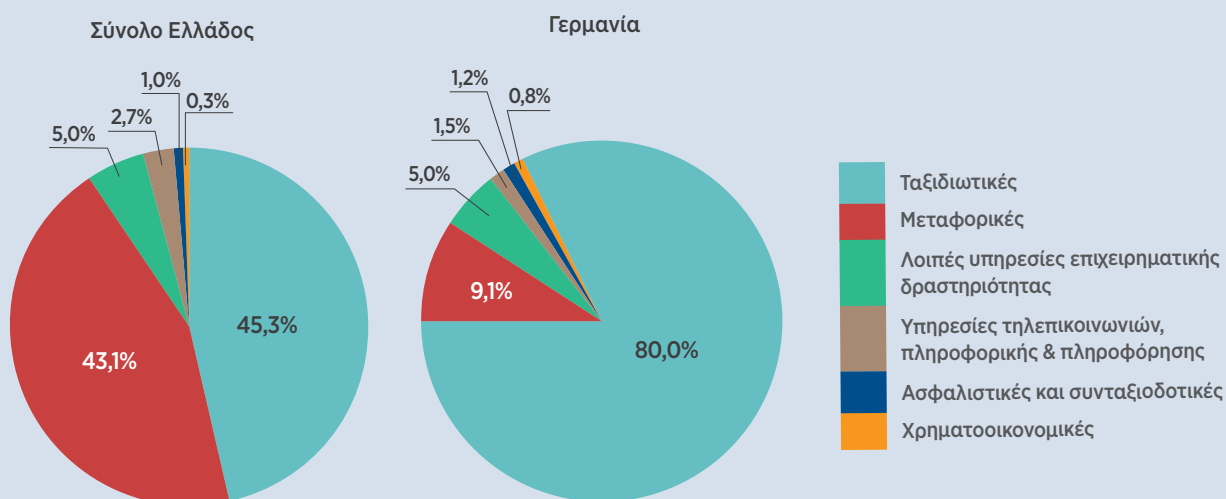
Διάγραμμα 2.18: Μερίδιο Γερμανίας στις εισπράξεις και πληρωμές υπηρεσιών

Πηγή: Eurostat

2.3.2 / Διάρθρωση ανά κατηγορία Υπηρεσιών

Οι εισπράξεις από τη Γερμανία, αφορούν κυρίως ταξιδιωτικές υπηρεσίες, καθώς αποτελούν το 80,0% των συνολικών εισπράξεων που προέρχονται από κατοίκους Γερμανίας, με σημαντική ενίσχυση σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, ενώ το 9,1% αφορά μεταφορικές υπηρεσίες. Τα μερίδια αυτά είναι πολύ διαφορετικά στο σύνολο των ελληνικών εισπράξεων, ενδεικτικό της σημασίας του τουρισμού στις εμπορικές σχέσεις Ελλάδας - Γερμανίας. Ίδιο ποσοστό με το σύνολο της χώρας παρουσιάζει η Γερμανία για λοιπές υπηρεσίες επιχειρηματικής δραστηριότητας, στο 5,0%, ενώ το 1,5% αφορά υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης.

Αναλύοντας το μερίδιο των εισπράξεων από κατοίκους Γερμανίας στο σύνολο των εισπράξεων κάθε κατηγορίας, η Γερμανία παρουσιάζει υψηλό μερίδιο στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και στις υπηρεσίες του Δημοσίου,⁸ με ποσοστό 22,5% και 21,0% αντίστοιχα (**Διάγραμμα 2.20**). Στην τρίτη θέση βρίσκονται οι ταξιδιωτικές εισπράξεις, με τη Γερμανία να αποδίδει το 16,5% των συνολικών εισπράξεων της ελληνικής οικονομίας από τον τουρισμό το 2019, έτος κατά το οποίο καταγράφηκε το υψηλότερο επίπεδο τουριστικών εισπράξεων της ελληνικής οικονομίας. Στην κατηγορία των υπηρεσιών συντήρησης και επισκευής, η Γερμανία συμμετέχει με μερίδιο 14,1%, ενώ στις ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές υπηρεσίες έχει μερίδιο 11,1%.

Διάγραμμα 2.19: Μερίδια κατηγοριών υπηρεσιών στις συνολικές εισπράξεις από Υπηρεσίες, Σύνολο Χώρας-Γερμανία, 2019

Πηγή: Eurostat

⁸ Οι υπηρεσίες του Δημοσίου (government goods and services not indicated elsewhere) περιλαμβάνουν συναλλαγές της κυβέρνησης και διεθνών οργανισμών και διαχωρίζονται σε συναλλαγές πρεσβειών - προξενείων, στρατιωτικών μονάδων - φορέων και λοιπών δημόσιων υπηρεσιών.

Διάγραμμα 2.20: Μερίδια εισπράξεων Γερμανίας ανά κατηγορία υπηρεσιών, 2019

Πηγή: Eurostat

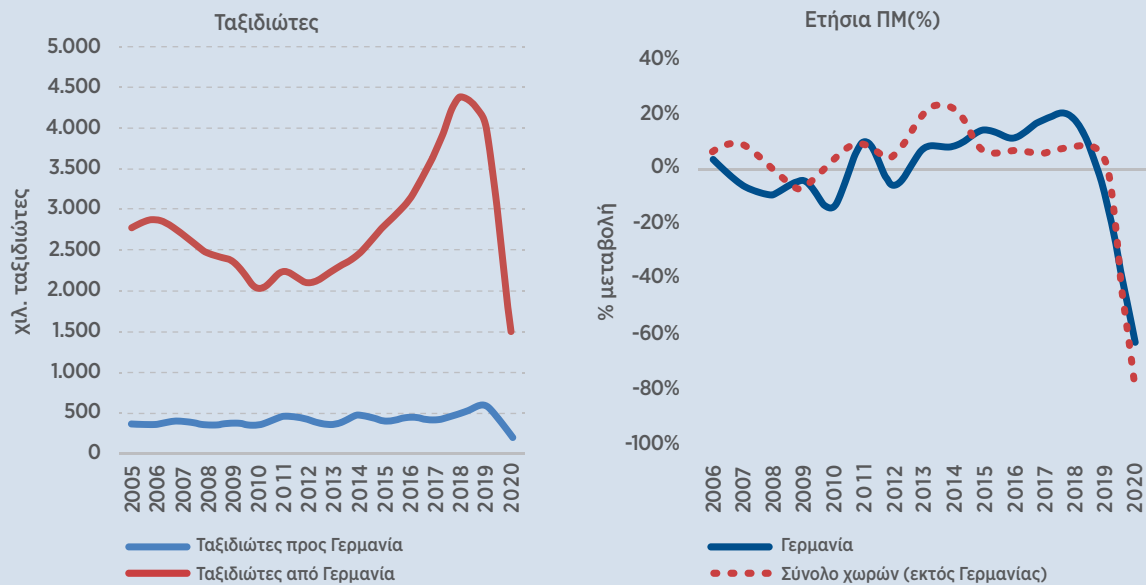
2.3.3 / Εισπράξεις και Πληρωμές Τουριστικών Υπηρεσιών

Από την προηγούμενη ανάλυση είναι σαφές ότι οι τουριστικές εισπράξεις αποτελούν σημαντικό στοιχείο των εταιρικών σχέσεων Ελλάδας-Γερμανίας και για τον λόγο αυτό αναλύονται περισσότερο στη συνέχεια. Οι ταξιδιώτες από τη Γερμανία προς την Ελλάδα καταγράφουν συνεχή άνοδο μετά το 2012, καθώς από περίπου 2,1 εκατ. έφτασαν τα 4,3 εκατ. το 2018, πριν υποχωρήσουν ελαφρώς το 2019. Ωστόσο, η πανδημία ήταν αναμενόμενο να επηρεάσει τον αριθμό των ταξιδιωτών, λόγω των περιορισμών στις μετακινήσεις, με αποτέλεσμα να σημειωθεί μεγάλη μείωση των ταξιδιωτών στο 1,5 εκατ. το 2020. Οι ταξιδιώτες από Ελλάδα προς Γερμανία είναι σαφώς λιγότεροι διαχρονικά, περίπου 450 χιλ. κατά μέσο όρο την περίοδο 2012-2019, ενώ καταγράφηκε πτώση το 2020 στους 226 χιλ. Η μείωση στους ταξιδιώτες από και προς τη Γερμανία έφτασε το -62% το 2020, ενώ, παρά το μεγάλο εύρος, οι μειωμένες ροές από τη Γερμανία είναι σχετικά ηπιότερες από το σύνολο των ταξιδιωτών από τις υπόλοιπες χώρες (-80,4% - **Διάγραμμα 2.21**), εμφανίζοντας σχετική αντοχή στις συγκεκριμένες συνθήκες.

Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις από τη Γερμανία είχαν σταθεροποιηθεί σχεδόν στα €3,0 δισ. τη διετία 2018-2019, αυξημένο επίπεδο έναντι των προηγούμενων ετών, ωστόσο η πανδημία συρρίκνωσε τα έσοδα στο €1,1 δισ. το 2020. Η μείωση στις εισπράξεις κατά 62%, αναλογικά δηλαδή με την πτώση στον αριθμό των ταξιδιωτών, με την αντίστοιχη πτώση στις πληρωμές για ταξιδιωτικές υπηρεσίες κατοίκων προς τη Γερμανία είχαν ως αποτέλεσμα το σχετικό ισοζύγιο να συρρικνωθεί με το ίδιο ποσοστό και να διαμορφώνεται στο €1,0 δισ. (**Διάγραμμα 2.22**).

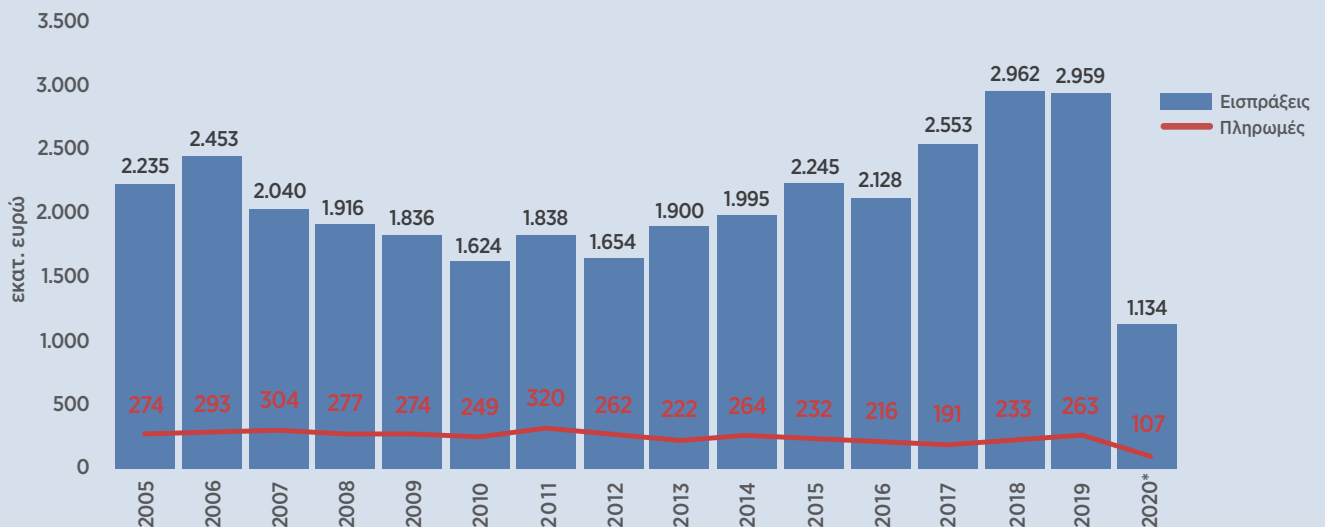
Η Γερμανία κατέχει διαχρονικά το υψηλότερο μερίδιο στις τουριστικές εισπράξεις της Ελλάδας, ενώ την περίοδο 2016-2019 το 17,1%, κατά μέσο όρο, των συνολικών ταξιδιωτικών εισπράξεων της Ελλάδας προέρχονταν από τη Γερμανία, με το αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο των αφίξεων να κυμαίνεται στο 12,2%. Ωστόσο, το 2020, λόγω πανδημίας, μαζί με την ισχυρή μείωση στις συνολικές εισπράξεις σημειώθηκε και μετατόπιση μεριδίων, καθώς ορισμένες χώρες, όπως η Γερμανία, είχαν σχετικά συγκρατημένη πτώση. Για το 2020 το μερίδιο της Γερμανίας στις τουριστικές εισπράξεις διαμορφώθηκε στο 26,3%, δηλαδή 1 στα 4 ευρώ τουριστικών εισπράξεων, ενώ αύξηση μεριδίου κατέγραψε και το Ηνωμένο Βασίλειο στο 17,5%, πάνω από τον μέσο όρο της προηγούμενης τετραετίας. Αντίθετα, εξασθενημένο μερίδιο το 2020 εμφάνισαν οι ΗΠΑ, η Ρωσία, αλλά και οι κρουαζιέρες (**Διάγραμμα 2.23**). Στο σύνολο των χωρών της Ε.Ε.-27 το μερίδιο της Γερμανίας είχε διαμορφωθεί στο 31% την περίοδο 2016-2019, ενώ το 2020 έφτασε το 40%.

Διάγραμμα 2.21: Ταξιδιωτικές ροές με τη Γερμανία

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Διάγραμμα 2.22: Ταξιδιωτικές εισπράξεις και πληρωμές μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας

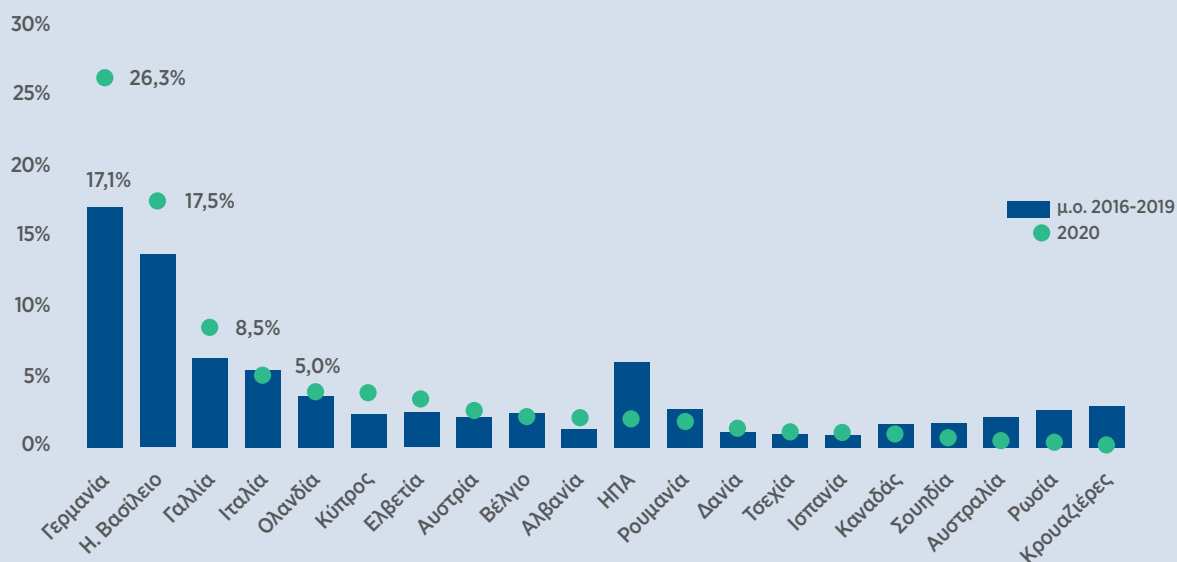
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Για το 2020 και μέχρι 15/3 η εκτίμηση των στοιχείων έγινε με βάση την Έρευνα Συνόρων. Για την περίοδο 15/3-30/6 τα στοιχεία εκτιμήθηκαν με βάση διοικητικά και ιστορικά στοιχεία.

Αντίστοιχη εικόνα επικρατεί και στις αφίξεις, όπου η Γερμανία ενισχύει το μερίδιό της το 2020 στο 20,6%, έναντι 12,2% την προηγούμενη τετραετία, ενώ αύξηση κατέγραψε επίσης και το Ην. Βασίλειο (**Διάγραμμα 2.24**). Στο σύνολο της Ε.Ε.-27 οι αφίξεις από τη Γερμανία αποτελούσαν το 23% των συνολικών αφίξεων από τις χώρες-μέλη, ενώ το 2020 το μερίδιο διαμορφώθηκε στο 31%.

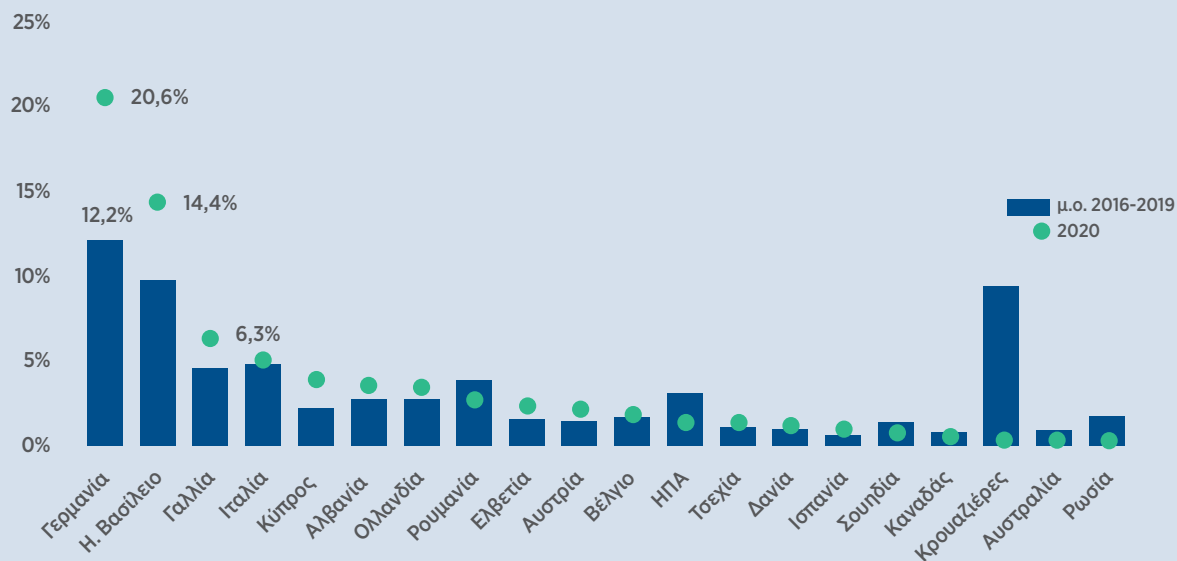
Η μέση δαπάνη ανά ταξίδι από Γερμανούς επισκέπτες είναι διαχρονικά υψηλότερη από τον μέσο όρο του συνόλου των ταξιδιωτών, με περαιτέρω ενίσχυση το 2020 στα 743 ευρώ ανά ταξίδι και αύξηση κατά 70 ευρώ περίπου από το 2018. Στο σύνολο των χωρών, η μέση δαπάνη, αν και αυξήθηκε στα 583 ευρώ το 2020 έναντι 535 ευρώ ανά ταξίδι το 2019, παρέμεινε χαμηλότερα από το επίπεδο της Γερμανίας κατά 160 ευρώ (**Διάγραμμα 2.25**). Η πανδημία συνεπώς μείωσε τον αριθμό των αφίξεων περισσότερο από τις εισπράξεις, καθώς οι λιγότεροι ταξιδιώτες δαπάνησαν αναλογικά περισσότερα χρήματα, με αποτέλεσμα την αύξηση της μέσης δαπάνης.

Διάγραμμα 2.23: Μερίδιο ταξιδιωτικών εισπράξεων της Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (μ.ό. 2016-2019, 2020)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

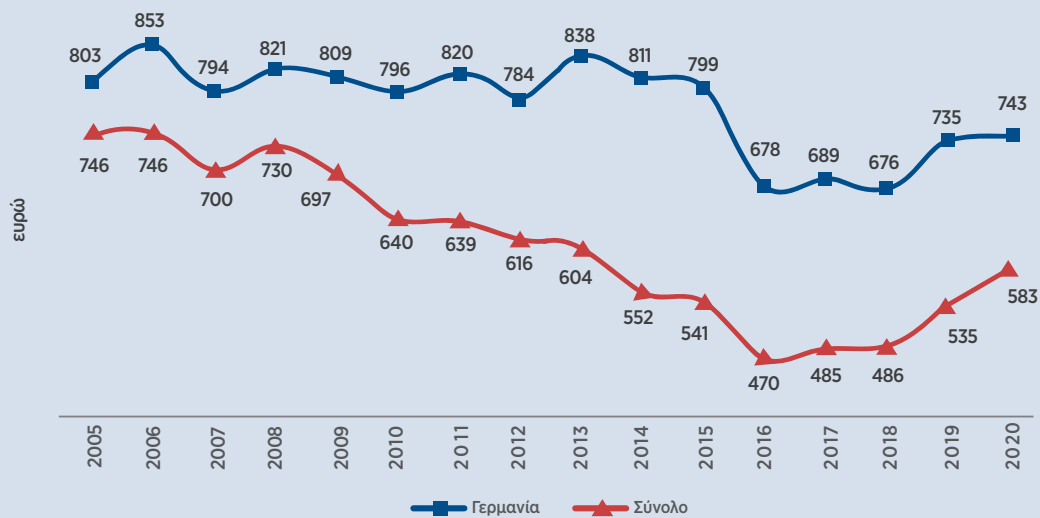
Διάγραμμα 2.24: Μερίδιο ταξιδιωτικών αφίξεων της Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (μ.ό. 2016-2019, 2020)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Σημαντικό παραμένει το μερίδιο των τουριστικών εισπράξεων από Γερμανούς ταξιδιώτες στις περιφέρειες της χώρας και το 2020, σημειώνοντας μάλιστα αύξηση στο σύνολό τους. Στην Κρήτη το μερίδιο των ταξιδιωτικών εισπράξεων από Γερμανούς επισκέπτες κλιμακώθηκε από 27% το 2019 στο 38,3% το 2020, ενώ υψηλά ποσοστά, άνω του 30%, καταγράφει η Γερμανία στην Κεντρική και Δυτική Μακεδονία αλλά και στο Νότιο Αιγαίο (**Διάγραμμα 2.26**).

Το 2020 επηρέασε ιδιαίτερα αρνητικά τις τουριστικές ροές και εισπράξεις, ενώ το 2021, παρά το γεγονός ότι η πανδημία συνεχίζεται, καταγράφηκε σημαντική ανάκαμψη των αφίξεων και των εισπράξεων, χωρίς βέβαια να έχουν επανέλθει στα προ κρίσης επίπεδα. Είναι λοιπόν δόκιμο οι συγκρίσεις των επιδόσεων του 2021 να γίνουν με βάση τα επίπεδα του 2019. Με βάση λοιπόν τις επιδόσεις του 2019, έτος προ πανδημίας και το υψηλότερο καταγεγραμμένο επίπεδο εισπράξεων και αφίξεων για την Ελλάδα, οι ταξιδιώτες και οι εισπράξεις το 2020 βρέθηκαν στο 21%-23% περίπου των επιπέδων του 2019 (Δείκτης εισπράξεων 23 μονάδες και Δείκτης Ταξιδιωτών 21 μονάδες). Οι αφίξεις από τη Γερμανία και ακολούθως οι εισπράξεις κατέγραψαν καλύτερη εικόνα από το σύνολο όπως και από την Ε.Ε.-27,

Διάγραμμα 2.25: Δαπάνη ανά ταξίδι ξένων επισκεπτών στην Ελλάδα

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

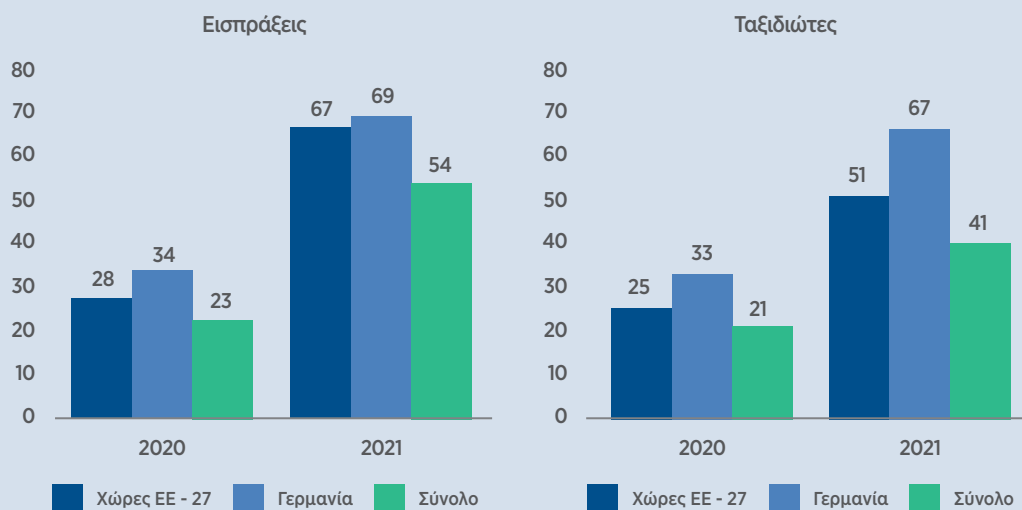
Διάγραμμα 2.26: Μερίδιο της Γερμανίας στις ταξιδιωτικές εισπράξεις ανά περιφέρεια, 2019-2020

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

με τους δείκτες να είναι στις 33-34 μονάδες, δηλαδή περίπου 65% πτώση το 2020 σε σύγκριση με το 2019, έναντι 77 περίπου στο σύνολο (**Διάγραμμα 2.27**).

Στο εννεάμηνο του 2021 ο δείκτης εισπράξεων για το σύνολο των χωρών έφτασε τις 54 μονάδες, δηλαδή οι εισπράξεις είναι ελαφρώς πάνω από το ήμισυ των επιπέδων του 2019, ενώ χαμηλότερα, στις 41 μονάδες, είναι οι αφίξεις. Οι εισπράξεις από τη Γερμανία ανέκαμψαν ισχυρότερα, με τον δείκτη να προσεγγίζει τις 69 και στις αφίξεις τις 67 μονάδες, που σημαίνει ότι βρίσκεται στα 2/3 των επιπέδων του 2019, αλλά με αύξηση σε σύγκριση με το 2020. Οι αφίξεις από τη Γερμανία ανέκαμψαν ισχυρότερα έναντι της Ε.Ε.-27, ενώ στις εισπράξεις η ανάκαμψη σε σύγκριση με το 2019 είναι περίπου ίδια.

Διάγραμμα 2.27: Δείκτης επιδόσεων ταξιδιωτικών αφίξεων και εισπράξεων την περίοδο Ιανουάριος-Σεπτέμβριος (2019=100,0)

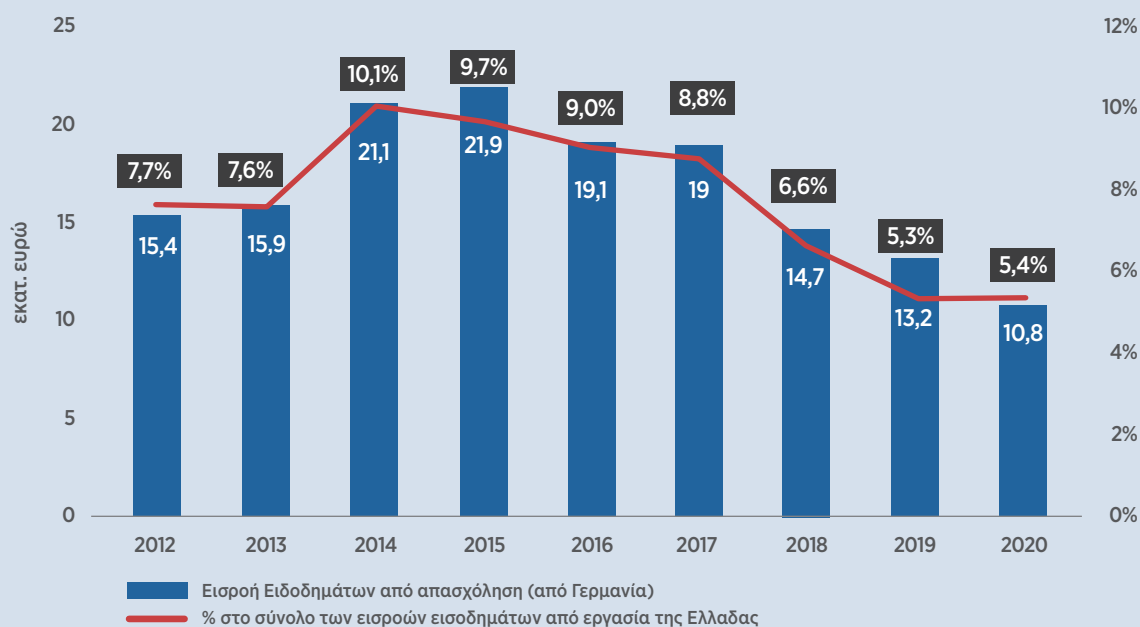

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

2.4 / Εισροές εισοδημάτων

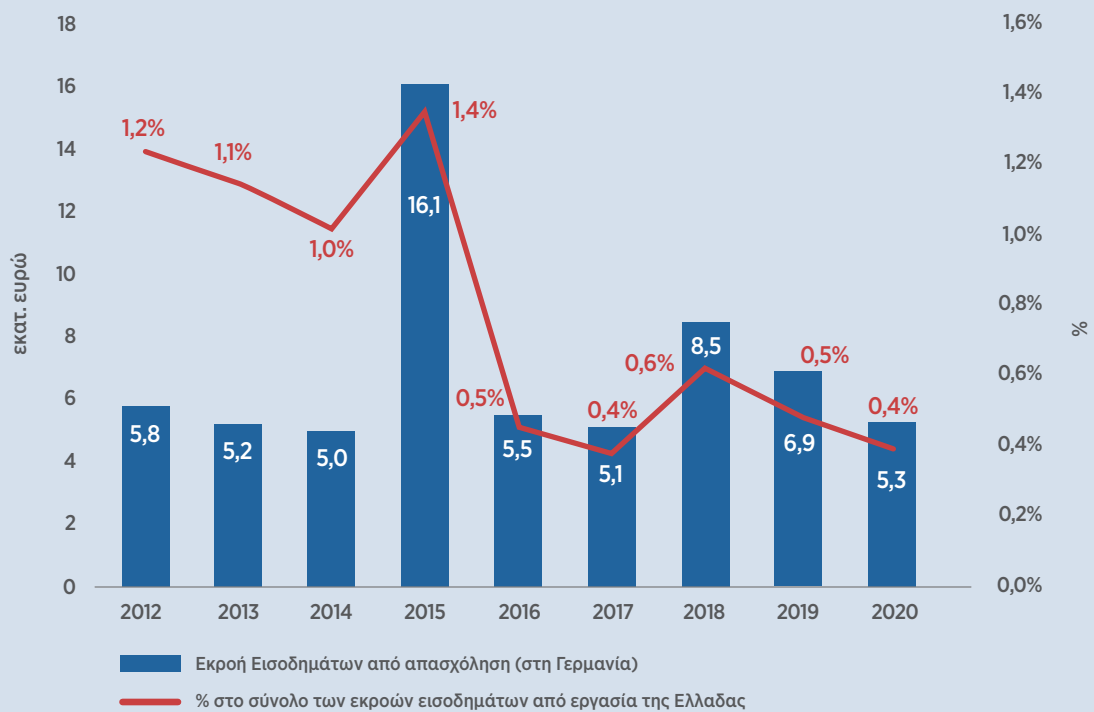
Η εισροή εισοδημάτων από τη Γερμανία, πρωτογενών από εργασία και δευτερογενών από μεταναστευτικά εμβάσματα, αντιστοιχεί στο 5,4% και 17,0% αντίστοιχα του συνόλου των εισοδημάτων που εισέρευσαν στην ελληνική οικονομία το 2020. Ειδικότερα, τα εισοδήματα από εργασία από τη Γερμανία υποχώρησαν σε €10,8 εκατ. το 2020 (από €13,2 εκατ. το 2019). Παρά την πτώση, το μερίδιο οριακά ενισχύθηκε, καθώς αντίστοιχης έντασης μείωση καταγράφηκε και στο σύνολο (**Διάγραμμα 2.28**). Τα εισοδήματα Γερμανών εργαζομένων στην Ελλάδα που μεταφέρθηκαν προς τη Γερμανία προσέγγισαν τα €5,3 εκατ. το 2020, αντιστοιχώντας στο 0,4% της συνολικής εκροής εισοδημάτων από απασχόληση της ελληνικής οικονομίας. Τα μεταναστευτικά εμβάσματα από τη Γερμανία διαμορφώθηκαν στα €56,8 εκατ. το 2020, εξασθενώντας σε σύγκριση με το 2019 (€58,7 εκατ.), με ενίσχυση του μεριδίου της Γερμανίας στο σύνολο χωρών σε 17,0% (**Διάγραμμα 2.30**). Σημειώνεται ότι την πενταετία 2016-2020 έχουν εισρεύσει πάνω από €200 εκατ. από μεταναστευτικά εμβάσματα από τη Γερμανία.

Διάγραμμα 2.28: Εισροή εισοδημάτων από εργασία από τη Γερμανία

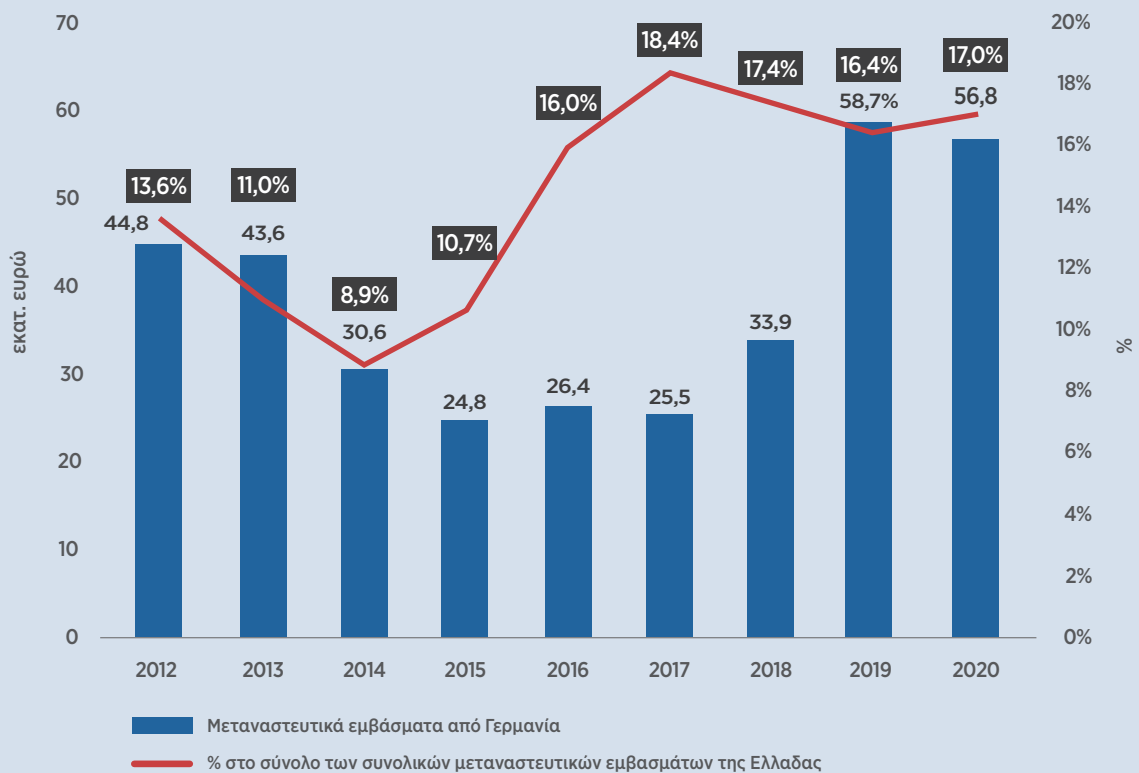
Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 2.29: Εκροή εισοδημάτων από εργασία προς τη Γερμανία

Πηγή: Eurostat

Διάγραμμα 2.30: Εισροή μεταναστευτικών εμβασμάτων από τη Γερμανία

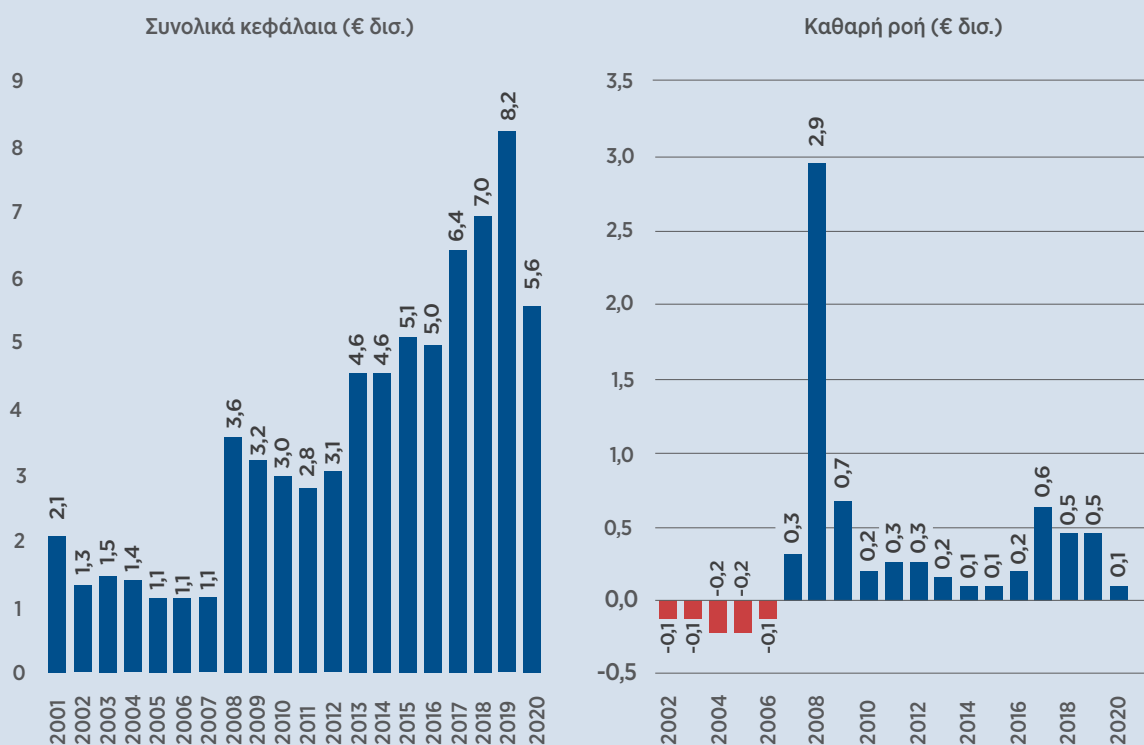

Πηγή: Πηγή: Eurostat

2.5 / Άμεσες επενδύσεις

Τέλος, ιδιαίτερη παρουσία της Γερμανίας σημειώνεται στην ελληνική οικονομία στο σκέλος των άμεσων επενδύσεων, οι οποίες αποτυπώνουν μακροβιότερες και πιο σταθερές οικονομικές σχέσεις.⁹ Το 2020 τα συνολικά κεφάλαια από άμεσες επενδύσεις νομικών και φυσικών προσώπων κατοίκων της Γερμανίας στην Ελλάδα υποχώρησαν στα €5,6 δισ., από €8,2 δισ. το 2019 (**Διάγραμμα 2.31**). Η μείωση αποδίδεται σε ένα ευρύ φάσμα επενδύσεων, ενώ συνδέεται και με τον νέο τρόπο της ηλεκτρονικής (on-line) υποβολής στοιχείων. Η πτώση αυτή ενδεχομένως να οφείλεται και στην πτώση των τιμών των μετοχών των επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων το 2020, καθώς και λόγω πανδημίας ο Γενικός Δείκτης του χρηματιστηρίου υποχώρησε 11% (31 Δεκ. 2020 συγκριτικά με 31 Δεκ. 2019). Στη διάρκεια των ετών σημαντικές άμεσες επενδύσεις καταγράφηκαν το 2008 (αγορά μετοχών του ΟΤΕ από την Deutsche Telekom AG), το 2017 (άμεση συμμετοχή της Fraport Greece στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των θυγατρικών που ανέλαβαν τη διαχείριση των 14 περιφερειακών αεροδρομίων στην Ελλάδα) και το 2018 (μεταβίβαση του 5% του ΟΤΕ από το ΤΑΙΠΕΔ στην Deutsche Telekom AG).

Διάγραμμα 2.31: Καθαρές άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα από τη Γερμανία

(*) Προσωρινά στοιχεία / Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

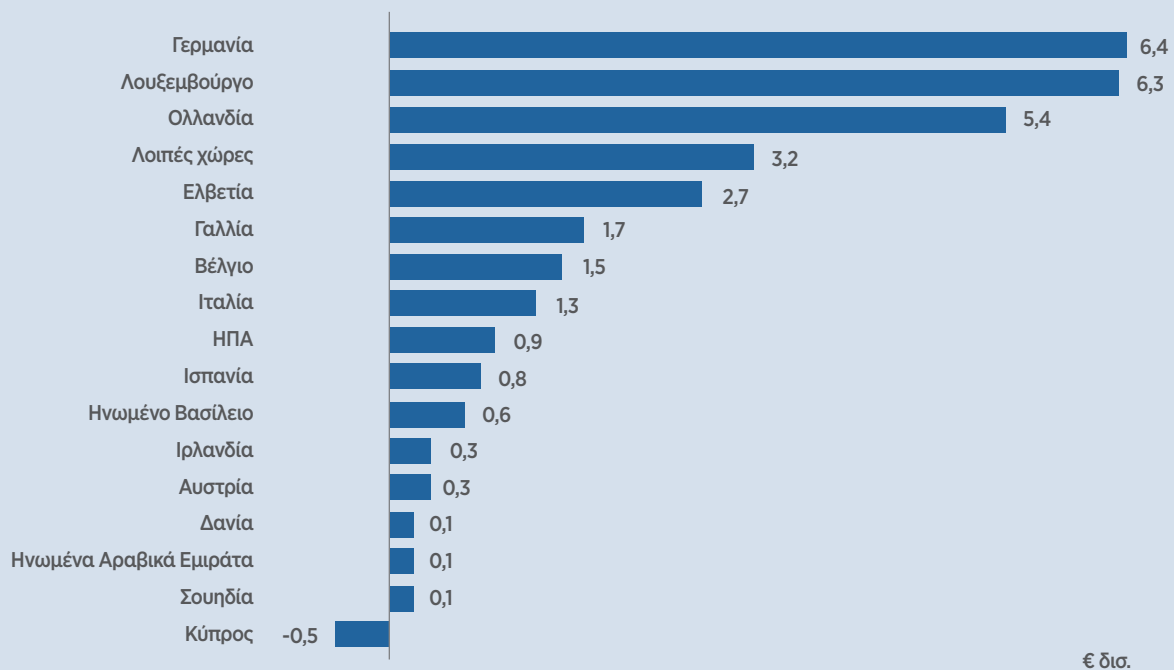
Την πενταετία 2016-2020, η Γερμανία βρίσκεται στην πρώτη θέση στην κατάταξη χωρών προέλευσης άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα σε όρους συνολικών κεφαλαίων (**Διάγραμμα 2.32**), με ιδιαίτερα υψηλό μερίδιο (20,5%) που αντιστοιχεί σε €6,4 δισ. ετησίως. Ακολουθούν το Λουξεμβούργο (€6,3 δισ. ή 20,3% του συνόλου), η Ολλανδία (€5,4 δισ. ή 17,2%) και η Ελβετία (€2,7 δισ. ή 8,7%), ενώ οι τέσσερις αυτές χώρες αποτελούν αθροιστικά το 67% των συνολικών άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα την τελευταία πενταετία.

2.6 / Εκπαίδευση και πολιτισμός

Εκτός από σημαντικός εμπορικός εταίρος της Ελλάδας με σημαντικά οφέλη για την οικονομία, οι δεσμοί μεταξύ των δύο χωρών αποτυπώνονται και σε άλλες εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς του πολιτισμού και της εκπαίδευσης. Η εκμάθηση της γλώσσας, τα Πανεπιστήμια, τα μουσεία και οι αρχαιολογικοί χώροι αποτελούν εργαλεία για την ενδυνάμωση των σχέσεων ανάμεσα στους δύο λαούς.

⁹ Ως άμεση ορίζεται μια επένδυση όταν συνεπάγεται η άμεση ή έμμεση κατοχή τουλάχιστον του 10% των μετοχών με δικαίωμα ψήφου στην οικονομική μονάδα που λαμβάνει την επενδυτική ροή. Η σχέση άμεσης επένδυσης καλύπτει θυγατρικές, υποκαταστήματα και συνδεδεμένες επιχειρήσεις προς τις δύο κατευθύνσεις της επενδυτικής αλυσίδας, ενώ στις άμεσες επενδύσεις περιλαμβάνονται και οι επενδύσεις σε ακίνητα.

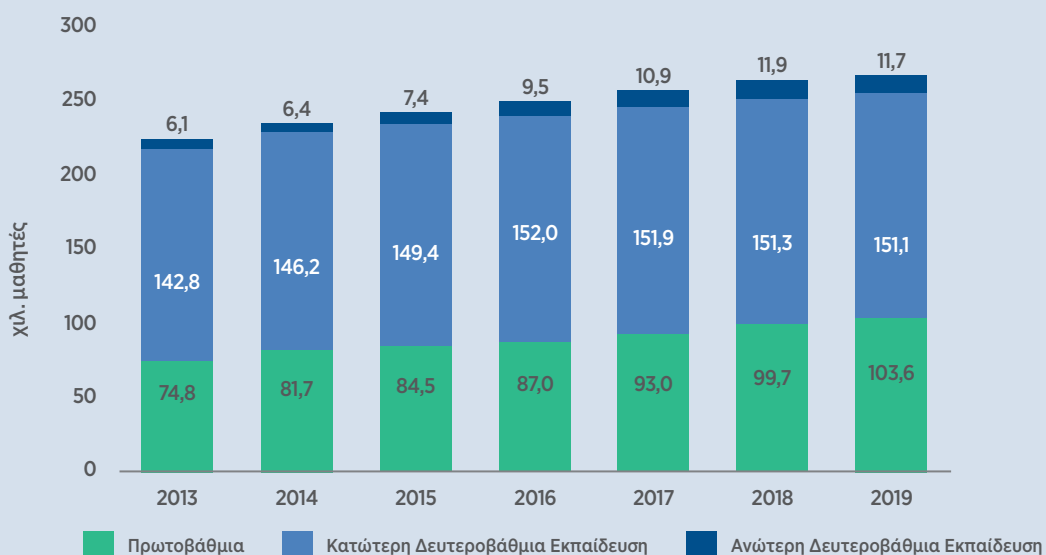
Διάγραμμα 2.32: Συνολικά κεφάλαια από άμεσες επενδύσεις ανά χώρα προέλευσης, μέσος όρος 2016-2020

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Ο αριθμός μαθητών που διδάσκονται τη Γερμανική γλώσσα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα ανήλθε σε σχεδόν 103,6 χιλ. το 2019 με αυξητική τάση από το 2013, ενισχύοντας και τη δεξαμενή μαθητών στις επόμενες εκπαιδευτικές βαθμίδες σταδιακά. Στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο, κατώτερες τεχνικές επαγγελματικές σχολές, κ.ά.) 151 χιλ. μαθητές διδάσκονται Γερμανικά, ενώ στην ανώτερη δευτεροβάθμια ο αριθμός φθάνει τις 11,7 χιλ. μαθητές το 2019, σχεδόν διπλάσιος αριθμός από το 2013. Το 16,4% των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης διδάσκονται τη Γερμανική γλώσσα το 2019, έναντι 12% το 2013, στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση το μερίδιο φτάνει το 46,6%, δηλαδή σχεδόν 1 στους 2 μαθητές, ενώ στην ανώτερη δευτεροβάθμια το ποσοστό φτάνει το 3,3% (**Διάγραμμα 2.33**).

Διάγραμμα 2.33: Αριθμός μαθητών που διδάσκονται τη Γερμανική γλώσσα ανά βαθμίδα εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Πηγή: Eurostat

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η γερμανική γλώσσα διδάσκεται στο τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Το διδακτικό

προσωπικό σε αμφότερα τα τμήματα αποτελείται από 30 άτομα (μέλη ΔΕΠ και ειδικό επιστημονικό προσωπικό), ενώ ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών ανέρχεται σε 1.503 στο τμήμα του ΕΚΠΑ και 1.356 στο ΑΠΘ. Το έργο της ακαδημαϊκής κοινότητας υποστηρίζεται επίσης από τη Γερμανική Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Ανταλλαγών (DAAD), προσφέροντας σε Έλληνες φοιτητές και επιστήμονες τη δυνατότητα σπουδών και έρευνας στη Γερμανία.

Οι δεσμοί Ελλάδας και Γερμανίας αποτυπώνονται και στον τομέα του πολιτισμού με διαφορετικές εκφάνσεις, μια εκ των οποίων είναι η συμβολή στην αρχαιολογική έρευνα. Το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο ιδρύθηκε το 1874 στην Αθήνα και είναι ένα από τα 17 ξένα αρχαιολογικά ινστιτούτα που βρίσκονται στην Αθήνα. Οι δράσεις του Ινστιτούτου αποσκοπούν στην ανάδειξη, συντήρηση και μελέτη ανασκαφικού υλικού. Σε συνεργασία με την Αρχαιολογική Υπηρεσία έχει πραγματοποιήσει σημαντικές ανασκαφές στην Ελλάδα, μεταξύ των οποίων στην Ολυμπία, στη μυκηναϊκή ακρόπολη της Τίρυνθας και στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού. Διαθέτει επίσης βιβλιοθήκη και συλλογή αρχαιολογικών φωτογραφιών, η οποία είναι στη διάθεση ερευνητών και μελετητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

2.7 / Σύνοψη

Η Γερμανία κατέχει σημαντικό μερίδιο στις εξαγωγές και στις εισαγωγές της Ελλάδας και βρίσκεται στις πρώτες θέσεις στους εξαγωγικούς προορισμούς και στις χώρες προέλευσης εισαγωγών της ελληνικής οικονομίας:

- Η επίδραση της πανδημίας στις ελληνογερμανικές εμπορικές σχέσεις ήταν σχετικά περιορισμένη. Το 2020 η αξία των εισαγωγών αγαθών από τη Γερμανία ανήλθε σε €5,8 δισ., με μείωση κατά 2,4% σε σύγκριση με το 2019 (12,3% του συνόλου των εισαγωγών).
- Η αξία των εξαγωγών ελληνικών αγαθών προς τη Γερμανία διαμορφώθηκε στα €2,3 δισ. το 2020, σημειώνοντας αύξηση κατά 4,5% από το 2019 (7,8% των συνολικών εξαγωγών).
- Οι εξαγωγές της ελληνικής οικονομίας προς τη Γερμανία αφορούν κυρίως καταναλωτικά αγαθά, καταλαμβάνοντας το 60,8% των συνολικών εξαγωγών προς τη Γερμανία, ενώ στις εισαγωγές κυριαρχούν τα κεφαλαιουχικά αγαθά και οι βιομηχανικές προμήθειες με 53,4%.
- Στο πρώτο εννεάμηνο του 2021 οι εμπορικές ροές αγαθών με τη Γερμανία αυξήθηκαν κατά 20% περίπου.
- Οι εισπράξεις υπηρεσιών από κατοίκους Γερμανίας διαμορφώθηκαν στα €3,7 δισ. το 2019 (9,3% των συνολικών εισπράξεων).
- Η πανδημία προκάλεσε μείωση αφίξεων ταξιδιωτών και τουριστικών εισπράξεων, ενισχύοντας όμως το μερίδιο της Γερμανίας, λόγω της μικρότερης πτώσης συγκριτικά με άλλες αγορές του εξωτερικού. Οι αφίξεις έφτασαν το 1,5 εκατ. (20% των συνολικών αφίξεων στην Ελλάδα το 2020), με τις αντίστοιχες εισπράξεις να προσεγγίζουν το €1,1 δισ. (26,3% των συνολικών ταξιδιωτικών εισπράξεων της χώρας).
- Η μέση δαπάνη ανά ταξίδι από Γερμανούς επισκέπτες κυμάνθηκε στα €743 έναντι €583 της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι ξένων επισκεπτών στη χώρα.
- Στην Κρήτη, το 38% των εισπράξεων από τον τουρισμό προήλθε από Γερμανούς επισκέπτες το 2020, ενώ ακολουθούν η Κεντρική Μακεδονία (35,1%) και η Δυτική Μακεδονία (32,8%).
- Το 2021 οι αφίξεις και οι εισπράξεις από τη Γερμανία ανέκαμψαν στο 67%-69% περίπου των επιπέδων του 2019, έναντι μικρότερης σχετικά επαναφοράς των υπόλοιπων χωρών.
- Τα εισοδήματα από εργασία στη Γερμανία που εισέρευσαν στην Ελλάδα ανήλθαν σε €10,8 εκατ. το 2020, ενώ τα εισοδήματα Γερμανών εργαζομένων στην Ελλάδα που μεταφέρθηκαν προς τη Γερμανία προσέγγισαν τα €5,3 εκατ. το 2020. Τα μεταναστευτικά εμβάσματα από τη Γερμανία υποχώρησαν σε €56,8 εκατ. το 2020, με το σύνολο των εμβασμάτων την πενταετία 2016-2020 να ξεπερνά τα €200 εκατ.
- Τα συνολικά κεφάλαια από άμεσες επενδύσεις νομικών και φυσικών προσώπων κατοίκων της Γερμανίας στην Ελλάδα ξεπερνούν σωρευτικά τα €5,6 δισ.
- Η Γερμανία κατατάσσεται πρώτη μεταξύ των χωρών προέλευσης άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα, με το μερίδιο την τελευταία πενταετία να ανέρχεται σε 20,5%.
- Το 2019 ο αριθμός μαθητών που διδάχθηκε τη Γερμανική γλώσσα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας ανήλθε σε 104 χιλ. (16,4% των μαθητών στη συγκεκριμένη βαθμίδα). Στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ο αριθμός των μαθητών που διδάσκονται γερμανικά φτάνει τις 151 χιλ. (46,6% των μαθητών), ενώ στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι 12 χιλ. (3,3% των μαθητών).
- Η γερμανική γλώσσα διδάσκεται στο τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ και του ΑΠΘ με το διδακτικό προσωπικό σε αμφότερα τα τμήματα να ανέρχεται σε 30 άτομα (μέλη ΔΕΠ και ειδικό επιστημονικό προσωπικό) και τον αριθμό των εγγεγραμμένων φοιτητών σε 1.503 και 1.356 αντίστοιχα.

3 ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΤΑΙΡΙΩΝ-ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΓΕΒΕ

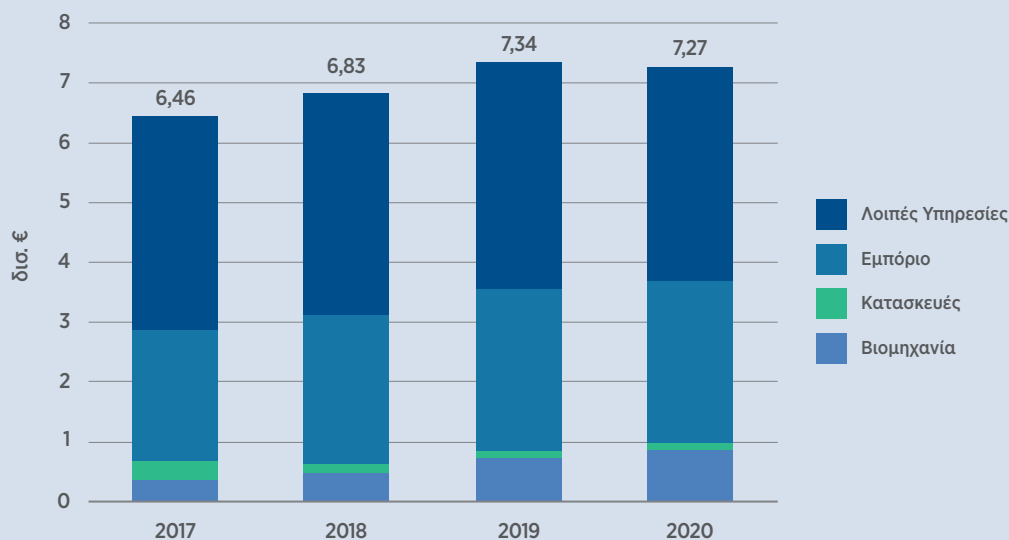
3.1 / Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται στοιχεία από 40 επιχειρήσεις - μέλη του Επιμελητηρίου, που προέκυψαν από έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε το τελευταίο τρίμηνο του 2021, για την αποτύπωση της δραστηριότητάς τους στην ελληνική οικονομία. Πρόκειται για μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν σημαντικό τμήμα της δραστηριότητας της γερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην Ελλάδα. Ειδικότερα, παρουσιάζονται κύρια μεγέθη της δραστηριότητάς τους, όπως ο κύκλος εργασιών, οι επενδυτικές δαπάνες και η απασχόληση, για την τριετία 2017-2020. Οι επιχειρήσεις αυτές δραστηριοποιούνται σε ολόκληρη την επικράτεια και σε διαφορετικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Στην πλειονότητά τους οι επιχειρήσεις-μέλη του επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην έρευνα (31 από τις 40 ή 78%) δραστηριοποιούνται στον τομέα των Υπηρεσιών, με το μεγαλύτερο μέρος αυτών (18 επιχειρήσεις) να αφορά το Εμπόριο.

3.2 / Κύκλος εργασιών

Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων-μελών του Επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην έρευνα ανήλθε σε σχεδόν 7,3 δισ. ευρώ το 2020,¹⁰ επίπεδο αντίστοιχο με το 2019. Η πλειονότητα των πωλήσεων προέρχεται από τις εταιρίες-μέλη που ανήκουν στον τομέα των Υπηρεσιών, με εκείνες που δραστηριοποιούνται στο Εμπόριο να αντιπροσωπεύουν το 37%, ενώ το μερίδιο των λοιπών επιχειρήσεων-μελών στην παροχή Υπηρεσιών αποτελεί το ήμισυ των συνολικών πωλήσεων το 2020 (Διάγραμμα 3.1).

Διάγραμμα 3.1: Κύκλος εργασιών εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2017-2020

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις, εκτιμήσεις IOBE

Στις επιχειρήσεις-μέλη του ΕΓΕΒΕ που δραστηριοποιούνται στη Βιομηχανία ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 19,4% σε σχέση με το 2019 (στα €870,3 το 2020 από €728,7 εκατ. το 2019), ενώ σε σχέση με το 2017 έχει υπερδιπλασιαστεί. Στις επιχειρήσεις-μέλη του ΕΓΕΒΕ που δραστηριοποιούνται στο Εμπόριο η αξία των πωλήσεων κυμάνθηκε σε αντίστοιχο επίπεδο με το 2019 (€2,7 δισ.). Υποχώρηση κατά 18% καταγράφεται στον κύκλο εργασιών για τις επιχειρήσεις-μέλη που δραστηριοποιούνται στο Εμπόριο-Επισκευή οχημάτων και μοτοσυκλετών¹¹, όταν στο σύνολο του κλάδου για την ελληνική οικονομία η υποχώρηση ήταν ηπιότερη (-12,9%). Αντίθετα, για τις επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου που δραστηριοποιούνται στο Χονδρικό εμπόριο εκτός οχημάτων και στο Λιανικό εμπόριο ο κύκλος εργασιών το 2020 αυξή-

¹⁰ Ο κύκλος εργασιών για το σύνολο της γερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην Ελλάδα εκτιμάται σε €7,7 δισ. το 2016 (Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, Οι Ελληνογερμανικές σχέσεις σε αριθμούς).

¹¹ Κλάδος 45 με βάση τη ΣΤΑΚΟΔ-2008, «Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, Επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών».

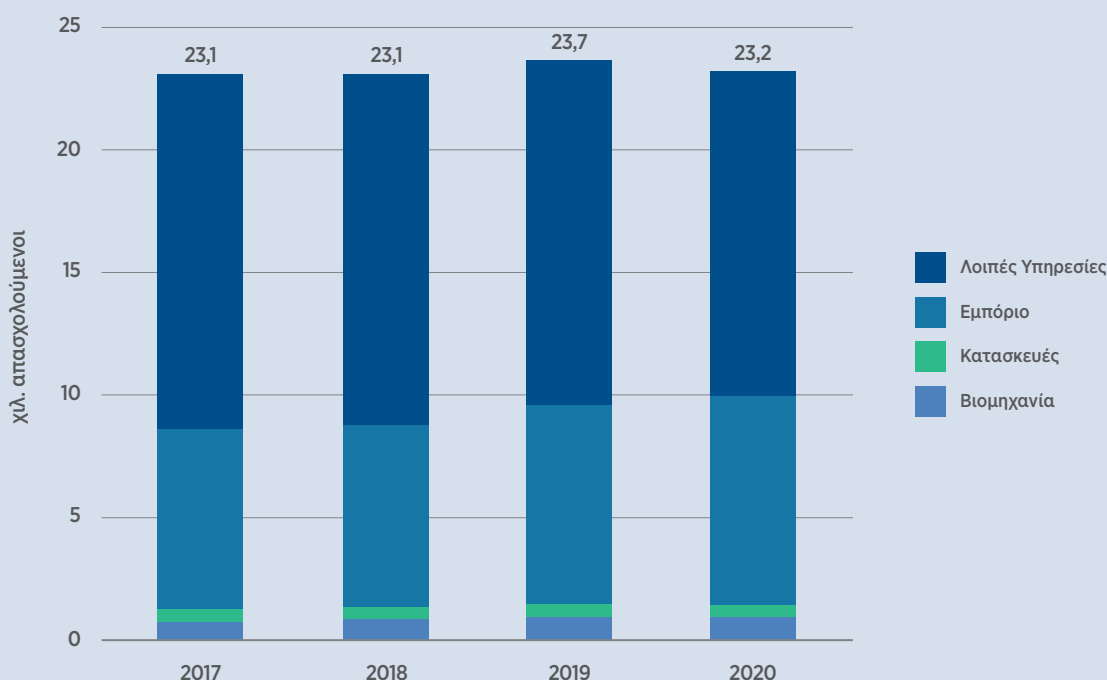
ήκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος (περίπου κατά 5%), όταν στο σύνολο της οικονομίας για τους κλάδους αυτούς σημειώθηκε μείωση κατά 10,9% και 4,2% αντίστοιχα. Οι επιπτώσεις της πανδημίας αποτυπώνονται στη λειτουργία των επιχειρήσεων-μελών που δραστηριοποιούνται σε άλλους κλάδους των Υπηρεσιών όπου ο κύκλος εργασιών υποχώρησε στα €3,6 δισ. το 2020 έναντι €3,8 δισ. το 2019 (-5,6%).

3.3 / Απασχόληση

Το 2020 ο αριθμός των εργαζομένων στις εταιρίες-μέλη του Επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην έρευνα υποχώρησε σε 23,2 χιλ.,¹² με αποτέλεσμα να κυμανθεί σε επίπεδο σχεδόν αντίστοιχο με τη διετία 2017-2018. Παρουσίασε μείωση κατά 2,0% σε σχέση με το 2019, όταν στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας η απασχόληση το 2020 υποχώρησε κατά 0,9%.

Μείωση του αριθμού απασχολούμενων καταγράφεται στις μισές από τις επιχειρήσεις-μέλη που συμμετείχαν στην έρευνα (μια τυπική επιχείρηση του δείγματος παρουσιάζει μέση μείωση της απασχόλησης κατά 4% το 2020 σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Για τις επιχειρήσεις-μέλη του ΕΓΕΒΕ όπου ο αριθμός των εργαζομένων αυξήθηκε εντός του 2020, η άνοδος κυμαίνεται περίπου στο 2,1%¹³ (Διάγραμμα 3.2).

Διάγραμμα 3.2: Απασχόληση σε εταιρίες-μέλη του ΕΓΕΒΕ, 2017-2019

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

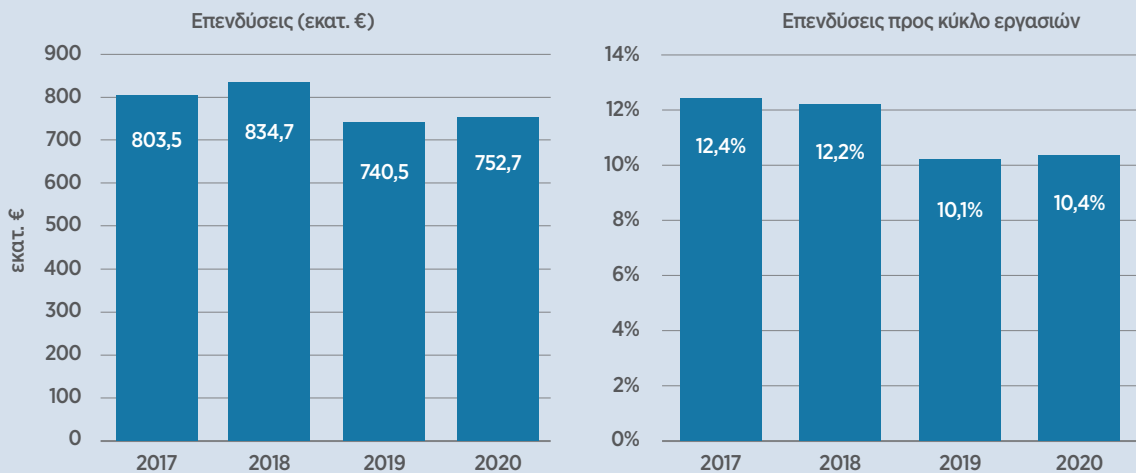
3.4 / Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου

Οι επενδύσεις για τον σχηματισμό παγίου κεφαλαίου που υλοποίησαν οι εταιρίες-μέλη του ΕΓΕΒΕ ανήλθαν σωρευτικά σε περίπου €3,1 δισ. την περίοδο 2017-2020.

Οι επενδυτικές δαπάνες των επιχειρήσεων που αποτελούν μέρος της γερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην Ελλάδα ξεπέρασαν τα €750 εκατ. το 2020, καταγράφοντας αύξηση κατά 1,7% σε σχέση με το 2019, όταν στο σύνολο της οικονομίας ο σχηματισμός παγίου κεφαλαίου ήταν σχεδόν αμετάβλητος συγκριτικά με το 2019. Επιπλέον, κάθε έτος τη συγκεκριμένη περίοδο, οι επενδυτικές δαπάνες καλύπτουν κατά μέσο όρο το 11% των εσόδων τους (Διάγραμμα 3.3).

¹² Ο κύκλος εργασιών για το σύνολο της γερμανικής επιχειρηματικής κοινότητας στην Ελλάδα εκτιμάται σε €7,7 δισ. το 2016 (Ελληνογερμανικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, Οι Ελληνογερμανικές σχέσεις σε αριθμούς).

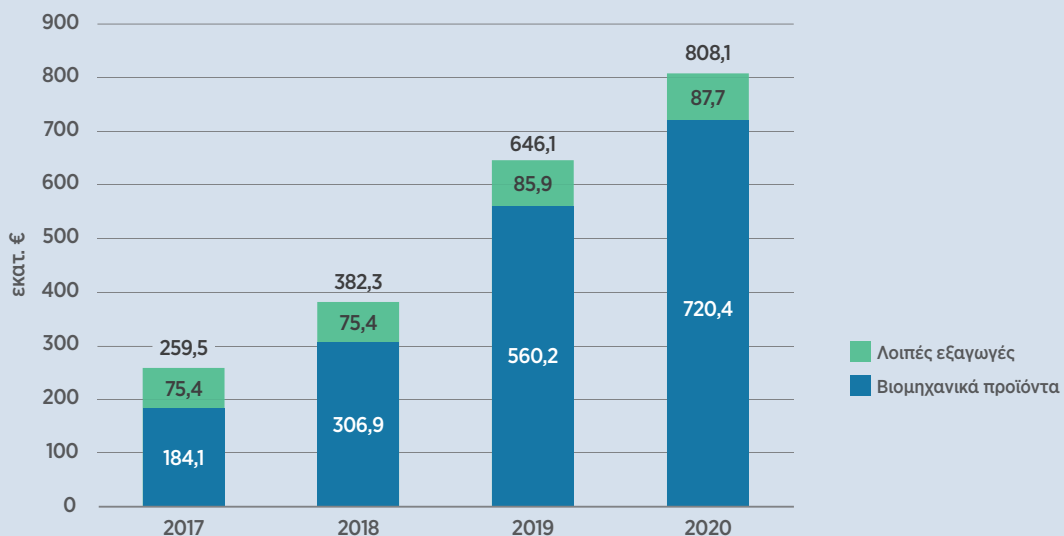
¹³ Πρόκειται για την ενδιάμεση τιμή της ποσοστιαίας μεταβολής της απασχόλησης των επιχειρήσεων του δείγματος το 2020 συγκριτικά με το 2019.

Διάγραμμα 3.3: Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου από εταιρίες-μέλη του ΕΓΕΒΕ, 2017-2020

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

3.5 / Εξαγωγές

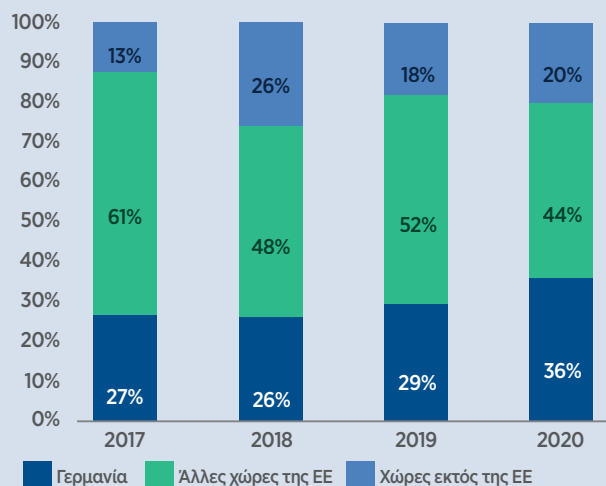
Δύο στις τρεις επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην έρευνα είναι εξαγωγικές, με τη συνολική αξία των εξαγωγών (αγαθών και υπηρεσιών) να ανέρχεται σε €808 εκατ. το 2020, καταγράφοντας σημαντική αύξηση, κατά 25%, σε σχέση με το 2019 (**Διάγραμμα 3.4**). Τα βιομηχανικά προϊόντα (τρόφιμα, φαρμακευτικά σκευάσματα, μηχανήματα) αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 90% των εξαγωγών από επιχειρήσεις-μέλη του ΕΓΕΒΕ. Η συνολική τους αξία διαμορφώθηκε στα €720,4 εκατ. το 2020 από €560,2 εκατ. το 2019 (+28,6% ή €160,2 εκατ.), όταν στο σύνολο της οικονομίας οι εξαγωγές για τις αντίστοιχες κατηγορίες αγαθών¹⁴ σημείωσαν άνοδο κατά 23%.

Διάγραμμα 3.4: Εξαγωγικό εμπόριο εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2017-2020

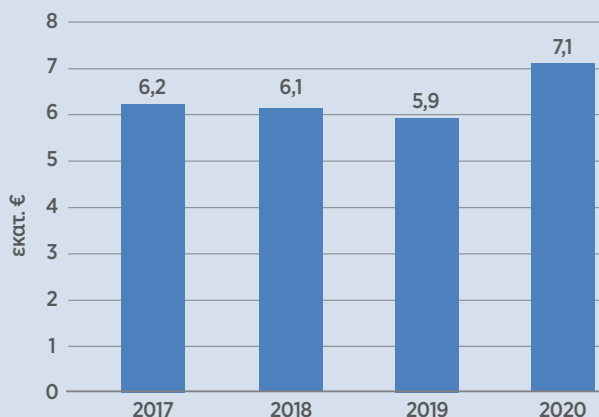
Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

Όσον αφορά τον γεωγραφικό προορισμό, το μεγαλύτερο ποσοστό κατευθύνεται σε χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, το 2020 το μερίδιο εξαγωγών προς τις χώρες της Ε.Ε. αποτελούσε το 80%, εκ των οποίων το 36% προς τη Γερμανία, ενώ το εξωκοινοτικό εμπόριο απορρόφησε το 20% των εξαγωγών αυτών των επιχειρήσεων (**Διάγραμμα 3.5**). Το μερίδιο των εξαγωγών στις συνολικές τους πωλήσεις εμφανίζει διαφοροποίηση, καθώς σε αρκετές από αυτές είναι μικρότερο του 10% του κύκλου εργασιών, ενώ σε άλλες ξεπερνά το μισό ή και περισσότερο των συνολικών τους πωλήσεων.

¹⁴ Με βάση τους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (CPA 2008)

Διάγραμμα 3.5: Διάρθρωση εξαγωγών ανά γεωγραφική περιοχή, 2017-2020

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις / Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

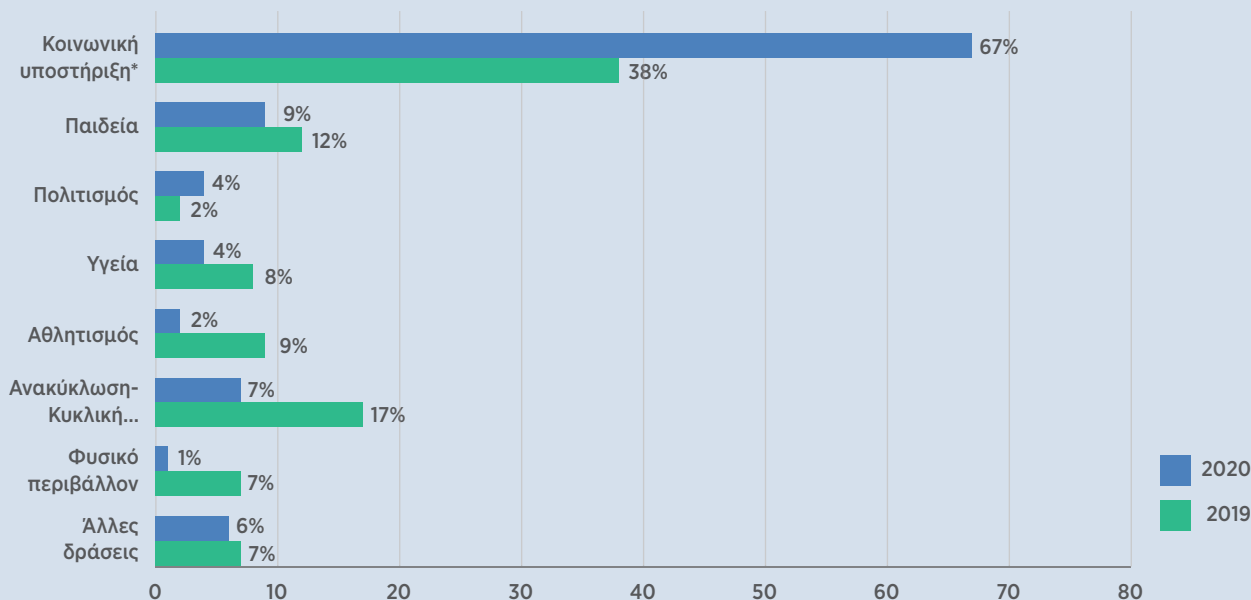
Διάγραμμα 3.6: Καταμερισμός δαπανών των επιχειρήσεων – μελών του Επιμελητηρίου στο πλαίσιο της Κοινωνικής Ευθύνης, 2017-2020

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

3.6 / Εταιρική Κοινωνική Υπευθυνότητα

Οι επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου αναλαμβάνουν εθελοντικές πρωτοβουλίες και δράσεις κοινωνικής προσφοράς στο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) τους. Το 2020 οι χορηγίες και δωρεές των εταιριών-μελών που συμμετείχαν στην έρευνα ανήλθαν σε €7,1 εκατ. (ή 0,1% των ακαθάριστων εσόδων), επίπεδο υψηλότερο κατά σχεδόν 20% σε σχέση με το 2019 όταν οι δαπάνες ΕΚΕ κυμάνθηκαν σε επίπεδο αντίστοιχο με εκείνο τη διετία 2017-2018 (**Διάγραμμα 3.6**).

Στο πλαίσιο της κοινωνικής υπευθυνότητας, οι επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην έρευνα συνεισφέρουν με χορηγίες και δωρεές σε δράσεις για το κοινωνικό σύνολο. Το 2020 η στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων αντιπροσωπεύει περισσότερο από τα 2/3 των συνολικών δαπανών ΕΚΕ από τις επιχειρήσεις-μέλη του Επιμελητηρίου, όταν το 2019 το αντίστοιχο μερίδιο αποτελούσε το 38%. Το γεγονός αυτό αποτυπώνει τις επιπτώσεις της πανδημίας σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και την αναγκαιότητα ανακούφισης άμεσων καθημερινών τους αναγκών. Άλλες δράσεις που υποστηρίχθηκαν περιλαμβάνουν τους τομείς της παιδείας, του πολιτισμού και της υγείας, όπως επίσης και της προστασίας του περιβάλλοντος (ανακύκλωση και κυκλική οικονομία - **Διάγραμμα 3.7**).

Διάγραμμα 3.7: Καταμερισμός δαπανών ανά δράση στο πλαίσιο της Κοινωνικής Ευθύνης

(*) Χορηγίες και δωρεές σε συλλόγους, σωματεία και τοπικές κοινωνίες

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

4 Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ – ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΕΓΕΒΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

4.1 / Εισαγωγή

Η οικονομική επίδραση μιας δραστηριότητας δεν περιορίζεται στην αξία παραγωγής, την προστιθέμενη αξία, τις θέσεις εργασίας, τα φορολογικά έσοδα και τις ασφαλιστικές εισφορές που άμεσα δημιουργούνται από αυτή τη δραστηριότητα. Περιλαμβάνει, επιπλέον, τις έμμεσες επιδράσεις, οι οποίες δημιουργούνται από τις οικονομικές συναλλαγές με προμηθευτές, καθώς και τις προκαλούμενες επιδράσεις, οι οποίες αναφέρονται στην οικονομική επίδραση από τη δαπάνη των εισοδημάτων των εργαζομένων που δημιουργούνται άμεσα και έμμεσα από αυτή τη δραστηριότητα.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις της οικονομικής επίδρασης των εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, τα αποτελέσματα της εκτίμησης αποτελούν ένα κάτω όριο της επίδρασης που έχει η ελληνογερμανική επιχειρηματική κοινότητα στην ελληνική οικονομία. Υπολογίζεται η συνεισφορά στην παραγωγή Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), στην απασχόληση και στα δημόσια έσοδα σε εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό προσδιορίζονται οι άμεσες επιδράσεις από τη λειτουργία των συγκεκριμένων επιχειρήσεων στην οικονομία, αλλά και οι επακόλουθες οικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν μέσω των διασυνδέσεων με άλλους κλάδους της οικονομίας (έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις).

Διάγραμμα 4.1: Άμεσες, έμμεσες και προκαλούμενες οικονομικές επιδράσεις

Η εκτίμηση της οικονομικής επίδρασης γίνεται στη βάση του υποδείγματος εισροών-εκροών το οποίο λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις των κλάδων μιας οικονομίας¹⁵, χρησιμοποιώντας τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ και την Eurostat. Η εκτίμηση βασίζεται στον κύκλο εργασιών και στις επενδύσεις των εταιριών - μελών του Επιμελητηρίου που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα.¹⁶ Ως επενδύσεις λαμβάνονται υπόψη οι δαπάνες για τον σχηματισμό παγίου κεφαλαίου, ενώ δεν περιλαμβάνονται δαπάνες που προκύπτουν από λογιστικές προσαρμογές.

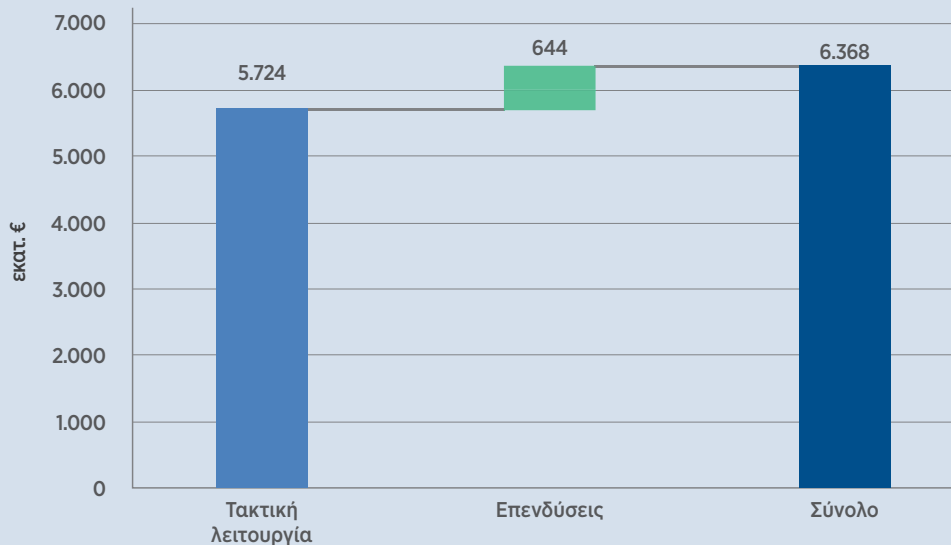
¹⁵ Περισσότερες λεπτομέρειες για το υπόδειγμα εισροών-εκροών δίνονται στο Παράρτημα της μελέτης.

¹⁶ Τα μεγέθη των οποίων αποτυπώνονται στο Κεφάλαιο 3 της μελέτης (για τον κύκλο εργασιών και Διάγραμμα 2.4 για τις επενδύσεις αντίστοιχα).

4.2 / Οικονομικές επιδράσεις για το σύνολο των εταιριών

Η συνολική επίδραση της δραστηριότητας του δείγματος επιχειρήσεων-μελών του ΕΓΕΒΕ το 2020, σε όρους ΑΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη τη λειτουργία των εταιριών, αλλά και το επενδυτικό πρόγραμμα που υλοποίησαν, εκτιμάται σε περίπου €6,4 δισ. (ή 3,9% του ΑΕΠ - **Διάγραμμα 4.2**).

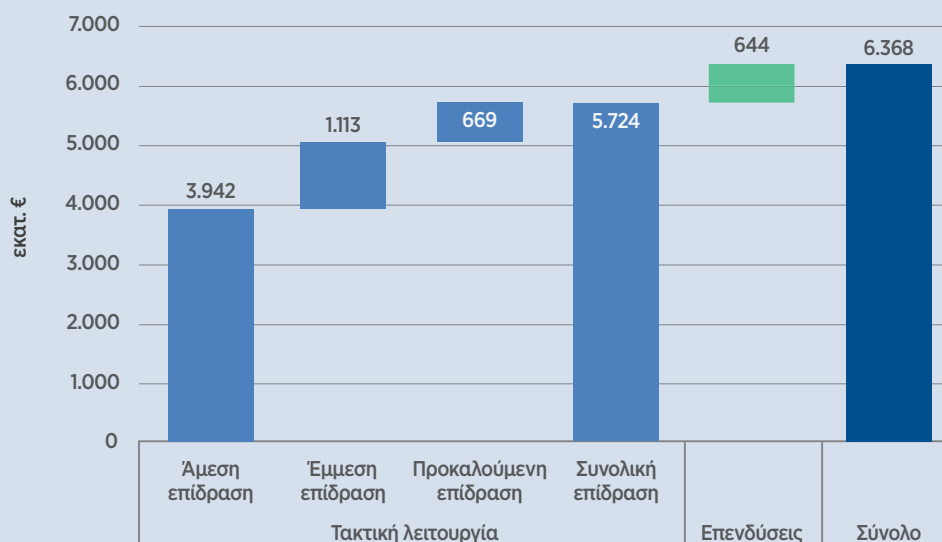
Διάγραμμα 4.2: Επίδραση στο ΑΕΠ από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2020

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

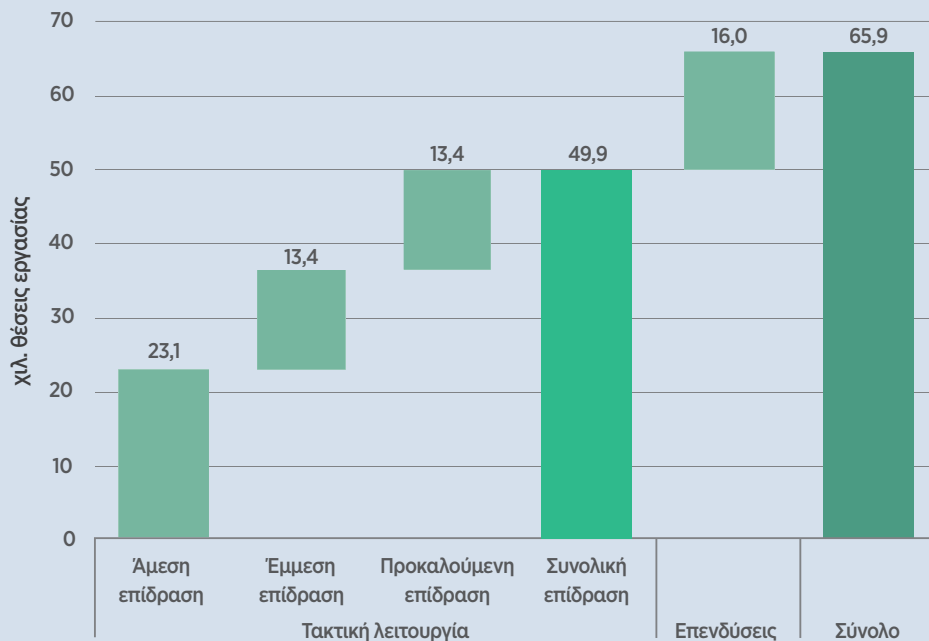
Η άμεση συνεισφορά στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της ελληνικής οικονομίας (δηλ. η αξία των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν οι επιχειρήσεις, αφαιρώντας την ενδιάμεση ανάλωση αγαθών που χρησιμοποιούνται ως εισροές στην παραγωγική τους λειτουργία) από την τακτική λειτουργία των εταιριών-μελών του Επιμελητηρίου το 2020 εκτιμάται σε €3,9 δισ. Η έμμεση επίδραση από τη ζήτηση που δημιουργείται στην αλυσίδα εφοδιασμού των επιχειρήσεων εκτιμάται σε €1,1 δισ., ενώ η προκαλούμενη επίδραση από τις καταναλωτικές δαπάνες των εργαζομένων σε €669 εκατ. (**Διάγραμμα 4.3**). Επομένως, για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας από τη λειτουργία και τις επενδύσεις των εταιριών-μελών δημιουργείται άλλο 0,5 ευρώ ΑΕΠ σε άλλους τομείς της ελληνικής οικονομίας (1,5 ευρώ συνολικά).

Διάγραμμα 4.3: Συμβολή στο ΑΕΠ ανά είδος επίδρασης από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2020

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Διάγραμμα 4.4: Επίδραση στην απασχόληση από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2020

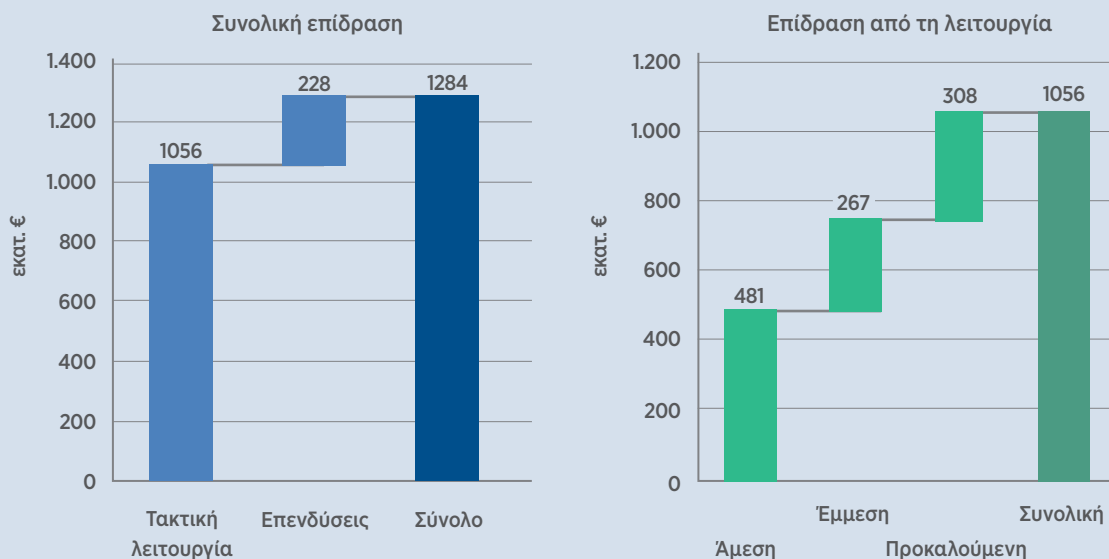

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά -συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων- εκτιμάται σε 65,9 χιλ. θέσεις εργασίας το 2020, επίπεδο που αντιστοιχεί στο 1,4% της συνολικής απασχόλησης στην εγχώρια αγορά εργασίας (**Διάγραμμα 4.4**). Η άμεση επίδραση εκτιμάται σε 23,1 χιλ. θέσεις απασχόλησης.

Τέλος, σημαντική είναι η συνεισφορά στα έσοδα από φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Τα δημόσια έσοδα του κράτους από φόρους και εισφορές που προκύπτουν άμεσα από την τακτική λειτουργία εκτιμώνται σε €481 εκατ., εκ των οποίων €131 εκατ. αντιστοιχούν σε εργοδοτικές εισφορές που κατέβαλαν οι εταιρίες που συμμετείχαν στην έρευνα. Αν περιληφθούν οι έμμεσες και προκαλούμενες επιδράσεις, τα έσοδα από φόρους και εισφορές εκτιμώνται σε €1,2 δισ. (**Διάγραμμα 4.5**).

Διάγραμμα 4.5: Επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2020

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

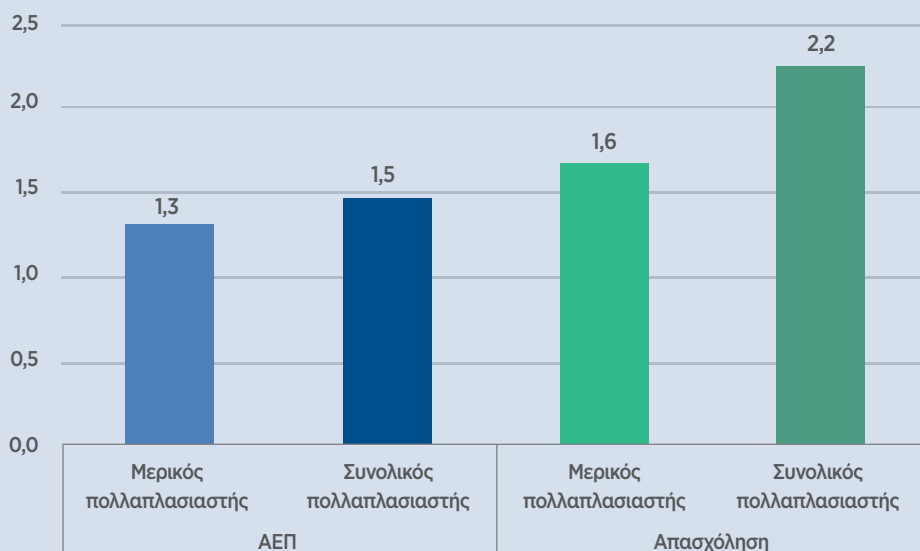
4.3 / Πολλαπλασιαστές επίδρασης

Η συμβολή από τη λειτουργία των εταιριών - μελών του Επιμελητηρίου αποτυπώνεται επίσης με τη χρήση πολλαπλασιαστών. Οι μερικοί πολλαπλασιαστές ορίζονται ως ο λόγος του αθροίσματος άμεσης και έμμεσης επίδρασης προς την άμεση επίδραση και εκφράζουν το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα που προκύπτει (στο ΑΕΠ, την απασχόληση κ.λπ.) λόγω των έμμεσων επιδράσεων. Αντίστοιχα, οι συνολικοί πολλαπλασιαστές είναι ο λόγος της συνολικής επίδρασης προς την άμεση επίδραση, εκφράζουν δηλαδή το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα που προκύπτει από τον συνδυασμό έμμεσων και προκαλούμενων επιδράσεων.

Όσον αφορά τους μερικούς πολλαπλασιαστές, κάθε αύξηση κατά ένα ευρώ του ακαθάριστου προϊόντος που παράγεται από τις εταιρίες-μέλη του επιμελητηρίου οδηγεί σε αύξηση του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας κατά 1,3 ευρώ, με τον αντίστοιχο πολλαπλασιαστή να ανέρχεται στο 1,5 σε όρους απασχόλησης.

Λαμβάνοντας υπόψη και τις προκαλούμενες επιδράσεις, ο συνολικός πολλαπλασιαστής ΑΕΠ ανέρχεται σε 1,5. Συνεπώς, σε κάθε ευρώ άμεσης συνεισφοράς των εταιριών-μελών αντιστοιχεί 1,5 ευρώ συνολικής συνεισφοράς στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας. Ο αντίστοιχος πολλαπλασιαστής για την απασχόληση ανέρχεται σε 2,2 - δηλ. σε κάθε εργαζόμενο στις επιχειρήσεις-μέλη του ΕΓΕΒΕ αντιστοιχεί συνολική συνεισφορά στην απασχόληση ίση με 2,2 περίπου θέσεις απασχόλησης σε εθνικό επίπεδο. Ισοδύναμα, για κάθε μία θέση που δημιουργείται στις επιχειρήσεις-μέλη ανοίγει τουλάχιστον άλλη μία θέση σε άλλους κλάδους της οικονομίας.

Διάγραμμα 4.6: Πολλαπλασιαστές στο ΑΕΠ και την απασχόληση από τη δραστηριότητα εταιριών-μελών του ΕΓΕΒΕ, 2020

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

4.4 / Σύνοψη

Οι επιχειρήσεις αμιγώς γερμανικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα συνεισφέρουν στην εγχώρια οικονομική δραστηριότητα μέσα από την παραγωγή και διάθεση καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών.

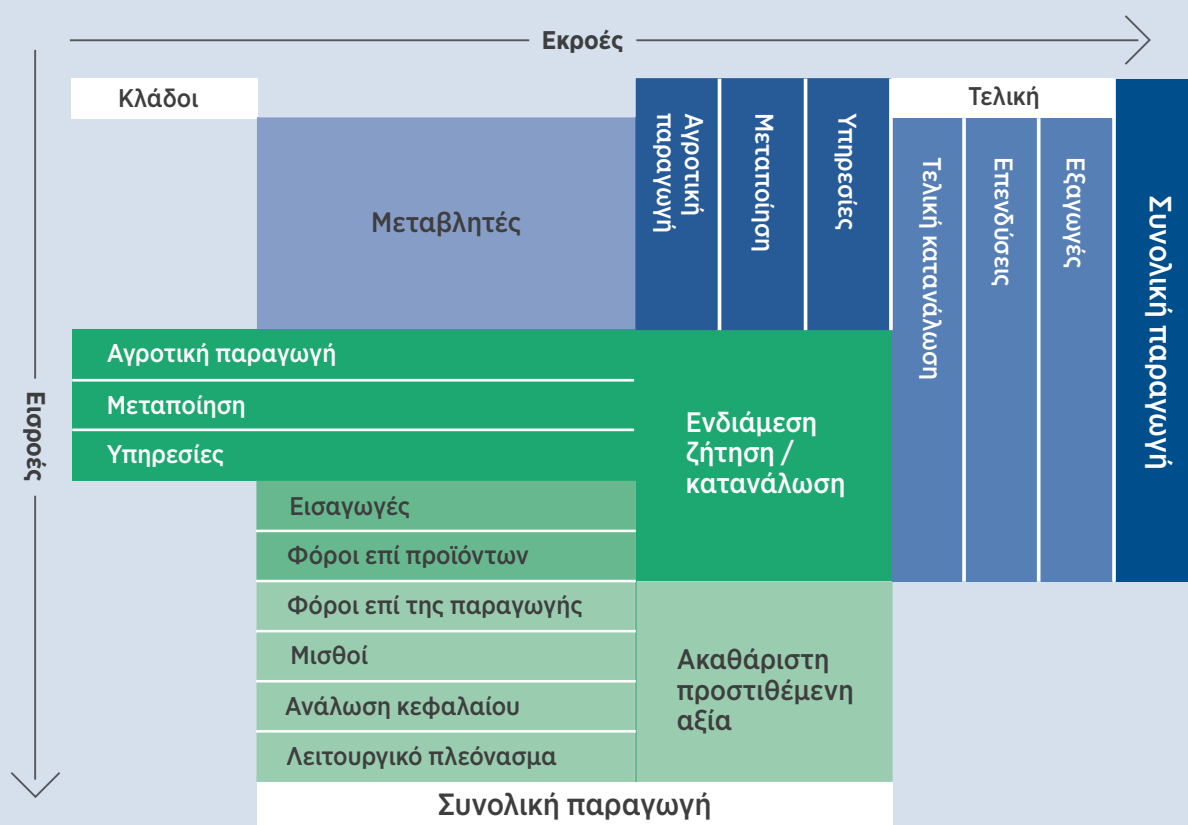
- Σε όρους ΑΕΠ η συνεισφορά στην οικονομία από τη λειτουργία και τις επενδύσεις σε πάγιο εξοπλισμό το 2020 εκτιμάται σε €6,4 δισ. ή 3,9% του ΑΕΠ της χώρας.
- Σε όρους απασχόλησης διαμορφώνεται σε 65,9 χιλ. θέσεις εργασίας ή 1,4% της συνολικής απασχόλησης, εκ των οποίων οι 23,1 χιλ. απασχολούνται άμεσα στις επιχειρήσεις-μέλη του ΕΓΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα.
- Όσον αφορά τα δημοσιονομικά έσοδα, η συνολική συμβολή εκτιμάται σε περίπου €1,3 δισ., εκ των οποίων €481 εκατ. καταβλήθηκαν από τις εταιρίες που συμμετείχαν στην έρευνα.
- Η Γερμανία αποτελεί διαχρονικά την πρώτη χώρα ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα, ενώ και η Ελλάδα παραμένει ελκυστικός προορισμός για επενδύσεις από τη Γερμανία, με τις διαφορές που καταγράφονται σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια να οφείλονται σε συγκυριακά ζητήματα (όπως για παράδειγμα η πανδημία).

5 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

Ο υπολογισμός του οικονομικού αποτυπώματος βασίζεται στο υπόδειγμα εισροών-εκροών, μέθοδος που αναπτύχθηκε από τον οικονομολόγο Wassily Leontief, ο οποίος τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών για αυτή την εργασία το 1973. Η οικονομική ανάλυση με τη χρήση του υποδείγματος εισροών-εκροών βασίζεται στα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία κλαδικής διάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας.

Πιο συγκεκριμένα, τα στοιχεία αυτά κατηγοριοποιούνται σε 63 κλάδους (όπως κατασκευές, λιανικό εμπόριο, υπηρεσίες καταλύματος και εστίασης κ.ά.). Για κάθε κλάδο, δημοσιεύονται στοιχεία σχετικά με την ακαθάριστη αξία παραγωγής του προϊόντος και τις ποσότητες, σε όρους αξίας, των εισροών που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή αυτού του προϊόντος (όπως προϊόντα άλλων κλάδων, εργασία, κεφάλαιο και εισαγωγές). Επίσης, δημοσιεύονται στοιχεία για το ύψος των φόρων και ασφαλιστικών εισφορών που καταβλήθηκαν κατά τη διαδικασία παραγωγής κάθε κλάδου, όπως και για τις τελικές χρήσεις του προϊόντος κάθε κλάδου (τελική κατανάλωση από ιδιωτικούς φορείς και από το Δημόσιο, αποθέματα, σχηματισμός κεφαλαίου, εξαγωγές). Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνονται στους πίνακες εισροών-εκροών για την ελληνική οικονομία (Διάγραμμα 5.1).

Διάγραμμα 5.1: Δομή πίνακα εισροών-εκροών

Το υπόδειγμα εισροών-εκροών στηρίζεται σε συγκεκριμένες υποθέσεις, η βασικότερη από τις οποίες αφορά την τεχνολογία παραγωγής, η οποία θεωρείται σταθερή. Θεωρείται δηλαδή ότι για την παραγωγή μιας μονάδας προϊόντος ενός κλάδου απαιτούνται εισροές (προϊόντα-υπηρεσίες και εργασία) σε σταθερές αναλογίες, ανεξάρτητα από το ύψος της συνολικής παραγωγής του κλάδου. Επίσης, οι καταναλωτικές προτιμήσεις και οι τιμές στην οικονομία δεν αλλάζουν ως αποτέλεσμα της μεταβολής που εξετάζεται (π.χ. η δραστηριοποίηση ή όχι ενός κλάδου της οικονομίας), ενώ δεν υπάρχουν περιορισμοί στις παραγωγικές δυνατότητες των κλάδων της οικονομίας. Στο πλαίσιο ενός τέτοιου υποδείγματος, η παραγωγή κάθε κλάδου καθορίζεται από τη ζήτηση για το προϊόν του.

Με βάση τις συγκεκριμένες υποθέσεις υπολογίζονται για κάθε κλάδο η ποσότητα της απαιτούμενης εισροής, καθώς και άλλα μεγέθη (όπως οι μισθοί) ανά μονάδα αξίας τελικού προϊόντος του κλάδου. Με βάση τις απαιτήσεις κάθε κλάδου ανά μονάδα παραγωγής, μπορούν να προσδιοριστούν οι αντίστοιχες απαιτήσεις κάθε κλάδου που αφορούν τις εισροές από τους προμηθευτές του (έμμεση επίδραση). Με παρόμοιο τρόπο, προσδιορίζεται η επίδραση της δραστηριότητας κάθε κλάδου, λόγω των εισοδημάτων που δημιουργούνται για τους εργαζόμενους και τη συνακόλουθη αύξηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών τους.